ТАРЯА ХУРЯАЛГАДА—ҮРГЭН ДЭЛИСЭ, ЭРХИМ ШАНАР!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 196 (11794) | 1968 оной августын 21, среда | Сэн 2 мүнгэн

БАЯРТАЙГААР ЭЛИДХЭНЭ

Баргажанай аймагай XXII партийна съездын нэрэмжэтэ колхозойхид гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэбэ.

— Аймаг соогоо бусадһаа урид гүрэнтэеэ тоосоһон манай ажахынхид мүнөөдөө 5184 центнер таряа гүрэнэй амбаарта тушаагаад байнабди. Түсэбнай 5000 центнер юм. Гүрэндэ таряа тушаалгаяа үргэлжэлүүлжэ, абаһан уялгаяа хоёр дахин үлүүлэн дүүргэхэ зорилго урдаа табинхайбди. Таряа тушааха хүдэлмэрндэ хабаадалсаһан колхозой жолоошод сооһоо Афанасий Колмаков, Инокентий Романов гэгшэд эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр, үдэртөө хэдэн удаа эрьесэ хэжэ байгаад, таряагаа гүрэндэ тушаахадамнай ехээр хубитаяа оруулалсаа,—гэжэ тус колхозой партийна комитедэй секретарь Д. Е. Гармаев манай корреспондентдэ мэдээсэбэ.

Таряа хадалгада хабаадалсажа ябаһан комбайнернууд сооһоо Бошнкто Будаев, Бато Бурхинов, Бадма Степанов, Василий Бубеев, Александр Черных гэгшэд эдэнэрэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Таряа хуряалга дээрэ эрхимлэһэн комбайнернуудта колхозой правлениин, парткомой дамжуулгын Улаан тугхан мүнгэн шантайгаар табан хоногой дүнгөөр барюулагдана.

Таряа хуряалгын эхилһэн сагһаа хойшо бүхы дээрээ тус ажахы 2500 гектарай таряа унагааһан, тэдэнэйнгээ 1000 гектарайхние суглуулжа сохёод байна.

ТАҺАЛГАРЯАГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛЖЭ, ОНЬҺОН АРГААР ТАРЯАГАА ХҮДЭЛМЭРИИН 15-20 ҮДЭР СОО ХУРЯАХАБДИ

РЕСПУБЛИКЫН БҮХЫ ТАРЯАШАДТА МУХАР-ШЭБЭРЭЙ «ЗАГАНСКИЙ» КОЛХОЗОЙ МЕХАНИЗАТОРНУУД БОЛОН ТАРЯАШАДАЙ ХАНДАҺАН БЭШЭГ

ХҮНДЭТЭ НҮХЭДҮҮД!

Манай колхозой тарялан дээрэ баян ургаса гараба. Тэрэние ургуулхын тула таряашадай бүхэли жэлдээ оролдожо, газараа һайнаар элдүүрилжэ, үтэгжүүлжэ, ургаса хойноһоо горнтой харууһалһан байна. Шэнэ ургаса хоолос бүхэндэ, ороoһон бүрндэнь — манай ажал, манай һанаа сэдьхэл бии. Энэ баялигаа богони болзорто гээгүйгөөр суглуулжа абаха гээшэ мүнөөдэрэй эгээн ехэ зорилго, хүдөөгэй бүхы ажалшадай уялга мүн.

Энэ жэлдэ баян ургаса абахын тула колхозоймнай таряашад ехэ оролдолго гаргаһан байна. Хабарай тарилга ...цөө хэрээһэлүүлэн, нарин зуруудтайгаар, агротехникэ эрхим болзорто үнтэргэгдөө һэн. Бидэнэр имагтал репродукциин, тэрэ тоодо элитнэ шанартай үрэһэ хэрэглэбди. Бүхы үрэһэмнай жэжэ томоороо илгагдаа. Колхозой механизаторнууд ургасынгаа хойноһоо ...ар харууһалжа шадаа. 2,5 мянган гектарһаа үлүү ...о тарян дээрэ гербицид хорон сасагдаа. 1968 ондо ...аа һайнаар элдүүрилхэ талаар бүри ехэ оролдолго ...гдаа. Эдэ бүгэдэ аша үрэеэ харуулба. Мүнөө жэл бү... 3809 гектар дээрэһээ 100 мянга гаран центнер гэхэ ...али гектар бүриһөө дунда зэргээр 15 центнер тарян ...ар багсаагдана.

ХҮНДЭТЭ НҮХЭДҮҮД!

«Владимир Ильич Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо ...лхэ тухай» КПСС-эй Центральна Комитедэй тогтоолые ...оронойнай ажалшад айхабтар ехэ анхаралтайгаар ...дэрнүүдтэ таннлсажа байна. Ильичэй түрэһөөр 100 ...н ойе коммунизм байгуулха хэрэгтээ шэнэ амжалтатайгаар тэмдэглэхэ гэһэн партиин Центральна Комитедэй уряае манайшье колхозой ажалшад халуунаар дэмжэнэ. Ургаса хуряалгын урда тээ колхозой таряашад суглаад, энэ жэлэй таряа хуряалтые богони болзорто үнгэрөөжэ, гүрэндэ таряа, хартаабха болон овощ худалдаха ...ааа үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ шиндэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ газар таряалангай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ болон гүрэндэ худалдаха социалис мүрысөөндэ ...ата түйлаһанайнгаа түлөө манай колхоз РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын ...н тугта хүртөө һэн. Иимэ ехэ шагналда хүртөөд байхадаа бидэнэр энэ жэлэйнгээ баян ургаса һайнаар, хурдан хуряажа абаха уялгатайбди. Арга боломжонуудаа ...эн хэлсэжэ үзөөд, бидэнэр, колхозой таряашад, 1968 ...н таряа хуряалгын үедэ иимэ социалис уялгануудые ...бди:

...урда жэлнүүдтэ шалгагдаһан түрүү арга, поточно-комп...о арга хэрэглэжэ, таряагаа амяарлан хадажа, хуряалгаяа һайн шанартайгаар, хүдэлмэриин 15—20 үдэр соо үнгэргэхэбди:

таряагаа хуряажа абаһаар лэ, һолоомоёо суглуулжа, сентябриин 10 хүрэтэр 2100 гектарта намарай паар хахалжа дүүргэхэбди;

гүрэндөө 30 мянган центнер таряа худалдаха гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 10 мянган центнер тушааха. Бүхыдөө 3000 центнер хартаабха худалдажа, түсэбөө 500 центнерээр үлүүлхэ. Гүрэндөө 1200 центнер овощ худалдаха. Үрэһэ хүрэнгэеэ хүсэд хүрэхөөр хаажа, ноябриин 7 болотор тэрэнээ тарилгын шанарта хүргэхэбди;

сентябриин 1 хүрэтэр силос даража дүүргэхэ. Тэрэнээ һайн шанартайгаар хэхэ, химическэ бодосуудые хэрэглэхэбди.

Эдэ уялгануудаа бэелүүлхэ ямар арга боломжо манда бииб?

Колхозой 4 тракторна бригадада ургаса хуряалгын хүдэлмэри бүхэнөөр тодорхой хараа түсэб зохёогдожо, комбайнуудай агрегат бүхэнэй ябаха маршрут табигданхай. Бүхы бригадануудта механизаторнуудай суглаан боложо, ургаса хуряалгын түсэб танилсуулагдаһан, ажалай гол болон нэмэлтэ түлөөһэн тухай, бусад асуудалнууд соносхогдоһон, һолоомо суглуулха, намарай паар хахалха талаар бригада бүхэндэ тусхай звено эмхидхэгдэнхэй, тэдэнэртэ хэрэгтэй бүхы техникэ—троссоор хэгдэһэн нагшуурга, һүри хаяха машина, бухал түлхихэ түхеэрэлгэнүүд, прессподборщик гэхэ мэтэ машинанууд үгтэнхэй. Эдэ звенонууд хоёр халаанда хүдэлхэ юм.

Ороoһо таряа сэбэрлэхын, тэрэнние гүрэндэ ябуулхын тула, мүн үрэһэнэй таряа арилгаха оньһожоруулагдамал хоёр тоог бэлдэгдэнхэй. Эдэ тоогууд дээрэ час соо 30 тонно таряа сэбэрлэхэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдонхой. Эндэ хүдэлмэринь үдэр һүнигүй ябуулагдаха.

Агрегадуудай эбдэржэ һаатахагүйн тула техническэ туһаламжа саг соонь хүргэгдэхэ. Тиихын тула гагнуури хэхэ агрегадтай техническэ туһаламжын хоёр автомашина түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ хэрэгтэй болохо запчастьнууд болон зэр зэмсэг бии. МТМ соо заһабари хэхэ хүнүүд ээлжээгээр ажаллаха юм. Таряа хуряалгые нарин һайнаар эмхидхэхэ зорилгоор бидэнэр энэ жэлдэ шэнэ арга—диспетчерскэ холбоо бии болгобобди. Хуряалгын гол газарнуудаар — бригадын полевой стануудта, МТМ соо, колхозой правлениидэ—5 радиостанци тодхогдожо, колхозой ургаса хуряалгын штаб тэрэнэй хүсөөр хүнүүдээрээ яаралтайгаар хөөрэлдэхэ аргатай болохо байна.

Ургаса хуряалгада ябаһан колхозниигуудай дунда ороoһо таряа болон бусад ургамалнуудые түргэнөөр, һайн шанартайгаар хуряажа абахын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдэхэ. Артелиин партком болон правлени социалис мүрысөөнэй гурим зохёожо, түрүүшүүлые моральна болон материальна талаар урмашуулха хэмжээнүүдые харааланхай. Тракторна бригадануудта партийно-комсомольско бүлэгүүд эмхидхэгдэжэ, политэмхидхэгшэд томилогдонхой. Мүрысөөнэй дүн үдэр бүри согсологдожо, хуряалгын баатарнууд, тэдэнэй дүй дүршэл тухай тусхай «дайшалхы хуудаһанууд» болон «сахилгаан» газетэнүүд харуулжа байха. Полевой стануud харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр шэмэглэгдээ, тэндэ радиоприёмнигууд тодхогдоо, наадаха хэрэгсэлнүүд, библиотечкэнүүд бии. Механизаторнуудай һайнаар амарха арга олгогдонхой. Колхозой таряашадай соёл гэгээрэлэй эрилтэнүүдые хангаха, мүн медицинскэ болон худалдаа наймаанай талаар эрилтыень хангаха хэмжээнүүд хараалагданхай. Үйлэдбэриин участок бүхэндэ эмхидхэгдэһэн арадай хиналтын постнууд ургаса хуряалгын шанарые шалгаха, мүн агрегадуудай, таряанай тоогуудай, транспортын хүдэлмэрине хэр наринаар эмхидхэжэ байһанине хинаха уялгатай.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй ургаса хуряаха үедэ уялгануудые абажа байхадаа, бидэнэр энэ жэлэй ургаса хуряалгын хүдэлмэрине хурданаар, һайн шанартайгаар, эмхитэйгээр ябуулаял гэжэ аймагайнгаа, Буряад оронойнгоо бүхы таряашадта ханданабди.

Мухар-Шэбэр—Буряадаймнай үрэжэлтэ баян нютаг, республика доторoo эгээн ехэ таряа ургуулдаг газар гээшэ. Үрэжэлтэ талынгаа энэ баялигые амбаартаа сүм оруулха, Эхэ оронойнгоо урда аймагай ажалшадай абаһан уялгын дүүргэлтэ хүн бүхэнэй ажал хэрэгтээ һайнаар хандаһанһаа болохо байһаниинь элдэтэ. Ороoһо таряагаа 15—20 хоногто хуряажа дүүргэхын, гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа болзорһоо урид дүүргэхын, тиигэжэ В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр тэмдэглэхын түлөө энэ үедэ бүхы хүсэеэ элсүүлэел. Энэмнай КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой дүлэтэ үгэнүүдтэ манай бодото харюу болохо бшуу.

«Заганский» колхозой таряашадай даабаряар хандалга бэшэгтэ гар табигшад:

Г. МИРОНОВ, Н. ИВАНОВ, К. АЛЕКСЕЕВ, П. ИВАНОВ—комбайнернууд: **В. ОВЧИННИКОВ, И. ПЛАТОНОВ, И. КАЛАШНИКОВ, М. АЛЕКСЕЕВ** — трактористнууд; **С. МИРОНОВ, И. ФИЛИППОВ, Л. ФИЛИППОВ, В. РЕВЕНСКИЙ**—тракторна бригадын бригадирнууд; **И. РЕВЕНСКИЙ**—колхозой главна агроном; **Г. КОНЕВ** — колхозой түрүүлэгшэ; **А. БЕКЕШЕВ**—колхозой партбюрогой секретарь.

ХАЛУУН ХҮДЭЛМЭРИИН ХАҺА

НОЁХОНОЙ ТАЛА. Хоёр хажуугаараа һунаһан тужа хадануудай хоорондуур таряалан нэмжынэ. Хайшаашье шэртэхэдэ таряан далай. Эндэ хэдэ мянган гектар ороoһо таряан таригданхай.

— Энэ жэл таряанай ургаса һайн, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Б. Д. Цоктоев өмогорхоһон янзатай хөөрэнэ.—Шэниисэ яһала эдеэшэжэ байна. Хара таряан баһа һайн!

— Энэ жэлдэ гектар бүриһөө хэды центнер ороoһо таряан абтахаар хүлеэгдэнэ гээшэб?

— Багсаахада, гектар бүриһөө 13 центнерһээ доошо бэшэ...

Колхозой түрүүлэгшын найдабариньшье дэмы бэшэ. Сэлэнгэ нютагтаа Ноёхоной таряашад шадамар бэрхэнүүд гэжэ тоологдодог. Табан жэлэй түрүүшын, мүн хоёрдохи жэлнүүдтэ тэдэнэр гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө хэдэ дахин үлүүлэн дүүргээ һэн. Мүнөөшье жэлдэ түсэбтэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэхэнь дамжаггүй.

Түхэмэй тракторно-таряан ажалай бригадын механизаторнууд өөһэдынгөө жолоододог комбайнуудые нарин нягтаар заһабаланхай. Дүй дүршэлтэй механизаторнууд Ананий Балданов, Бадма Лудупов, Владимир Васильев, Дамба Лумбунов гэгшэд мүнөө жэлдэ ажаллахань.

— Танай «СК-4» комбайнай техническэ арга боломжонь ямар гээшэб? — гэжэ үнинэй механизатор Дамба Лумбуновһаа һурабабди..

— Анханда би «СК-3» комбайнаар хададаг һэм: Энэ комбайнда орбол, «СК-4» яһала дээрэ ааб даа. Бодомжолходомни, 450 гектарһаа бага бэшые хуряагаад, 7 мянган центнер ороoһо сохихо зорилготойб. Тиигэбэшье манай суута Салимзяновай түйлалтада хүрэхэ гээшэ амаргүйхэн даа. «Горхо үзөөгүй аад, гуталаа бү тайла» гэдэгтэл, үнэнтэ дээрээ хүдэлжэ байжа харана, мэдэнэ бэзэб,— гээд мэхэтэйхэнээр миһэлзэн, Дамба Цыренжапович согтойгоор хөөрэнэ.

Таряа хуряалгада оньһото техникэеэ хэр бэлдэһэн тухай механизаторнуудтай хөөрэлдэхэдэ, хэниинньшье өөрэгүй хуряалгаяа хайшан гээд богони болзорто, шанар һайнтайгаар үнгэргэхэ тушаа һанаагаа табижа байна. Курганайхидай арга дүршэлөөр өөһэдынгөө комбайнуудые ороoһо гээхэгүйгөөр тааруулхын тула Ноёхоной олохон механизаторнуудай оролдожо байһаниинь һайшаалтай. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй ашаар оньһото техникэнь бүтээсэтэйгөөр ашаглагдаха, хадалгын, хуряалгын үедэ ороoһо таряан гээгдэхэгүй бшуу.

Техникые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ тэндэ ажалладаг механизаторнуудһаа болодог байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Энээниие хараадаа абан, колхозой правлени, партийна комитет таряа хуряалгын агрегадуудта хүдэлхэ дүй дүршэлтэй комбайнернуудые, трактористнуудые, жаткын машинистнүүдые һургажа табихые оролдоһон. Тиигэбэшье мүнөө дээрээ 32 комбайнер хэрэгтэй аад, үшөө долоониинь дуталдана.

Колхозой правлени, партийна организаци таряа хуряалга дээрэ хүдэлхэ механизаторнуудай, автомашинын жолоошодой мүрысөөнэй гурим зохёонхой. Жэшээлхэдэ, эрхим агрегадуудта таряа хуряалгын чемпионуудай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдохо, мүрысөөндэ шалгарһан механизаторнууд, жолоошод Хүндэлэлэй грамото болон дамжуулгын улаан вымпелнүүдээр шагнагдаха юм. Тобшолон хэлэбэл, таряа хуряалгада ажаллаха хүнүүдые материальна болон моральна талаар урмашуулха асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. Түсэбһөө гадуур таряа хуряаһан, сохиһон механизаторнууд нэмэлтэ түлбэри таряагаар абаха юм. Мүнөө намарай таряа хуряалганда шалгарһан хүнүүдые урмашуулжа, үнэтэй сэнтэй бэлэг барюулхын тула колхозой правлени 1300 түхэриг гаргашалхаар хараалаа. Эдэ бүгэдэ колхозой механизаторнуудай таряагаа саг болзортонь, шанартайгаар хуряажа абаха хэрэгтэнь аша туһатай байха.

Мүнөө Ноёхондо таряа хуряалга эхилэнхэй. Августын 10-һаа хойшо артелиин дүй дүршэлтэй механизатор В. И. Кульпанов «ЖВ-6» жаткаар таряа хадажа байна. Газартаа унашаһан таряае хадаха гээшэ тиимэ амархан бэшэ. Тиигэбэшье түрүүшын үдэрһөө эхилжэ нүхэр Кульпанов даабаряа дүүргэжэ байна. Хэдэхэн үдэрэй турша соо энэ шалабаритай бархэ механизатор 100 гаран гектарай шэниисэ хадаба. Бодоходо, энэ нүхэр үдэр соо 21 гектарай орондо 22 гектарта баал унагаана. Хадалтада орһон механизаторнууд Цэдэн Дондопов, Владимир Кулаков болон бусад һайнаар ажаллана.

Ц. БАЛДАНОВ.

Сэлэнгэ.

ҺАЙХАН ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭНЭ

...най сагта һайханаар бэлэдхэгдэ... тэжээлэй үбэлдөө сэгнэшэгүй ...байдагынь малшан бүхэндэ мэ...з. Тиимэһээ республикын колхоз, ...нууд тэжээл бэлэдхэлгэдэ ехэ ...рал хандуулна. Илангаяа силос ...лга бүхы ажахынуудта эмхитэй... абажа байна.

«...иин хатан» гэгдэһэн кукурузые ...сооноор, һайханаар абажа си...рахада хэды гоёб! Тиимэл ха... Түнхэнэй аймагай «Саянай» ...хозойхид кукурузын силосые юун... үнэтэйдэ тоолодог. Мүнөө сов...и полинууд дээгүүр комбайн, ...тор, машинануудай гүйлдэхэнь ...харагдана. Сэл ногоон кукуруза ...тор ашаһан машинанууд һаа... ферма, гүүртэнүүд тээшэ яарана.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ГҮРЭНДЭ ТУШААЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1968 ОНОЙ АВГУСТЫН 16-най МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан: 3 кварталай	Мяхан: жэлэй түсэбэй	Һүн: 3 кварталай	Һүн: Жэлэй түсэбэй	Һүн: 1967 онтой жэшэхэдэ	Һүн: Үнеэн бүриһөө шаагдаһаниинь (кг)	Үндэгэн: Жэлэй түсэбэй	Үндэгэн: 1967 онтой жэшэхэдэ	Ноохон: Жэлэй түсэб	Ноохон: 1967 онтой жэшэхэдэ
Баргажанай	59	38	71	58	89	624	85	76	85	97
Бэшүүрэй	54	40	78	63	93	823	119	96	110	103
Зэдын	60	37	71	57	85	734	102	78	88	90
Яруунын	55	34	79	65	97	871	175	101	106	103
Баунтын	37	36	90	78	99.1	740	—	—	—	—
Загарайн	64	43	83	65	106	963	3,9 дахин	99,4	110	109
Захааминай	76	49	82	69	90	570	103	69	104	104
Кабанскын	109	81	86	72	97	1147	93	109	82	45
Прибайкалиин	119	93	84	74	96	1080	44	44	—	—
Хэжэнгын	45	33	71	57	85	656	112	93	98	93
Хяагтын	69	43	81	67	90	844	71	70	100,4	97
Мухар-Шэбэрэй	57	33	85	73	93	843	116	104	111	102
Сэлэнгын	64	39	90	78	98	1168	116	96	116	108
Түнхэнэй	92	70	97	79	99,6	845	83	98	118	98
Ахын	5	5	40	32	61	161	—	—	99	111
Улаан-Үдын	81	59	96	81	112	1077	65	100,2	123	104
Хорпин	36	25	89	74	97	831	147	119	103	100
Хойто-Байгалай	10	10	80	65	90	655	—	—	—	—
Республика дотор бүхыдөө:	66	44	83	68	95	832	87	116	102	99,1

О

МҮНГЭН ШАНДА ХҮРТЭБЭ

Һаяшаг РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллеги, хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай президиум байгша оной үнгэрһэн хоёрдохи квартал соо ой модоной баялигые гал түймэрһөө аршалан сараха авиабазануудай, тусхай командануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые соглосолон гаргаа.

Энэ мүрысөөндэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр оролсоһон Байгалай үмэнэхи авиабазынхид эрхим һайнаар ажаллажа, РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын коллеги, хүдөө ажахын, бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай президиумэй тогтооһон 1150 түхэригэй гурбадахи шанда хүртэһэн байна. Эдэнэрнай ой тайгын гал түймэрые сараха, һэргылхэ гурим үргэн ниитэ ажалшадайнгаа дунда ойлгуулан хөөрэжэ байдаг заншалтай юм. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ галай аюул нилээд хороһон байна. Эндэ Улаан-Үдын оперативна отделениин (лётчик-ажаглагша Б. Марченко, ППК-гай инструктор И. Щепин, ППС-эй инструктор Л. Тетерин, түймэр сарагша парашютистнууд В. Лукьянович, С. Николаев) гэгшэдэй экипажайхид авиабазынгаа командануудай дундаһаа онсо шалгаржа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна. Мүн тиихэдэ Нарһатын, Муйска оперативна отделениинхидэй экипажнууд эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, мүн лэ эрхим амжалта түйлаһан юм. Тиигэжэ табан жэлэйнгээ гурбадахи жэлэй түсэбые, абаһан социалис уялгаяа саг болзортонь дүүргэжэ, түйлаһан амжалтаяа агуу ехэ вождь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэг болгон зорюулхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байнхай.

В. ДОРЖИЕВ.

БҮГЭДЭ НИИТЫН ДУНДА ҺУРАЛСАЛ БЭЕЛҮҮЛХЭ ШЭНЭ ШАТА

Бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлгын шэнэ шата—һуралсалай шэнэ жэл сентябриин 1-дэ эхилхэнь. ТАСС-ай корреспондент Л. Новиков эхилхээ байгаа һуралсалай жэлэй шэнэ шэнжэнүүд тухай хөөрэжэ үгэхыень гуйжа, СССР-эй гэгээрэлэй министрэй орлогшо **Ф. Г. Паначинда** хандаба.

— Оронойнай 200 мянга шахуу һургуулида 50 миллион үхибүүд партада һуужа, хоёр миллион 500 мянган багшанар һуралсалайнгаа жэлые эхилхэнь,—гэжэ Ф. Г. Паначин хэлэбэ.

Һуралсалай шэнэ жэлэй онсо шэнжэнь юуб гэхэдэ, совет багшанар бүхы арадтаал адляар, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр угтаха бэлэдхэл хэжэ эхилхэнь.

Һургуулинууд Багшанарай бүхэсоюзна съездын удаа һуралсалайнгаа жэлые эхилхээ байна. Съездын материалнууд арадай гэгээрэлэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй ажаллаха программань болохо ёһотой. Энэ хадаа мүн лэ һуралсалай жэлэй онсо шэнэ зүйл болоно.

Бүгэдэ ниитын дунда эрдэмтэй болохо шэнэ алхам һуралсалай 1968—1969 ондо хэгдэхэ. Дунда һургуулинууд бүри олошорхо. Наймадахи класс дүүргэгшэдэй 60 процентнь юһэдэхи классуудта һураха гэжэ Гэгээрэлэй министерство тухайлна. Хэдэн арбаад мянган залуу багшанар ажаллажа эхилхэнь. Үшөө шэнэ юумэн юуб гэхэдэ, сентябриин 1-һээ географяар 5-дахи, 9-дэхи классууд, физикээр — 6-дахи, литератураар, химеэр—10-дахи, биологёор 5-дахи классууд шэнэ программаар һуража эхилхэ.

— Эхин һургуулинууд хэзээ шэнэ программада орохоб?

— Нэгэдэхи классууд һуралсалай 1969—1970 ондо шэнэ программаар заалгажа эхилхэ. Гэбэшье Москвагай һургуулинуудай бүхы нэгэдэхи классуудта, область, хизаар, республика бүхэнэй нэгэ нэгэ районуудта багашуулые шэнэ программаар һургажа эхилхэ юм. Энэмнай саашанхи ябуулгын «генеральна һорилго» болохо. Союзна республика бүхэндэ өөртэнь тааруу сагта шэнэ программада орохо эрхэ олгогдонхой.

Хоёрдохи, гурбадахи классуудта байн байн, удаадахи жэлнүүдтэ шэнэ программа бэелүүлэгдэжэ эхилхэ.

— Шэнэ учебнигүүд тухай юу хэлэхэ байнат?

— Дунда һургуулиин учебнигүүд 1971—1972-дохи һуралсалай жэлдэ шэнэлэгдэжэ дүүрэхэ. Тиигэбэшье мүнөө жэл олон шэнэ номуудые һурагшад абаха аргатай. Грузида, Латвида, Молдавида, Эстонидо шэнэ номуудые хэблэн гаргалга, номой магазинуудта тушаалга түгэсхэгдөө. Номуудые хэблэн гаргаха түсэб Украинада дүүргэгдэнхэй. Гэхэ зуура Узбекистан, Азербайджан, Таджикистан болон Россин Федераци энэ талаар гээгдэжэ байна. Багшанарта хэрэгтэй научно-методическа олон шэнэ номууд бэлэн болонхой. Энэ жэл гансахан «Просвещение» хэблэл 250 ондоо ном гаргаха. Украинын багшанар олоор хэблэгдэһэн һонин номуудые абахань. Тэдэнэй зарим хубинь захилаар тараагдаха.

МАЛШАДАЙ ОРОЛДОҺОНОЙ АШААР...

Үбэлжэлгын үедэ адууһа малнай үбһэ тэжээлээр дуталдаһан дээрэһээ ехэ муудаһан юм. Хабартаа ногооной гарахатай сасуу совхозоймнай 1075 толгой залуу мал бэлшээн таргалуулагдахаар зүлгэ ногоон дээрэ гаргагдаһан байна. Эдэнэймнай дунда 550 тугал тоологдоно. Бэшэнь хашараг буруунууд. Мүнөө жэл тугаллаха гунжадшье бии.

Манай совхоз бэлшээриин газараар яһала элбэг. Зундаа тэндэхи ногоон хаа хаанагүй һайн байдаг. Энээнһээ урдахи жэлнүүдтэ эдэ холын бэлшээринүүд хүсэд һайнаар хэрэглэгдэдэггүй һэн. Мүнөө жэл хэдэн олон хонин һүрэгүүдые, һубай малай гүүртэнүүдые шэнэ шэнэ бэлшээри дээрэ гаргажа, сабшалангаа үргэдхэһэн байнабди.

Совхозоймнай ехэнхи мал Майлатын, Тулдуунай бэлшээридэ байрладаг. Эдэ бэлшээринүүд дээрэ мүнөөдөө хэдэн зуун хашараг, буруунууд — хэдэн олон гүүртэ мал бэлшэнэ.

Мал бэлшээридэ гараһаар хоёр һараһаа үлэбэ. Энэ хугасаа соо мал яһала таргалаа, хүшэ ороо. Зунай түрүүшын һарада мал шэгнүүрээ дан ехээр нэмээгүй. Юуб гэхэдэ, хашараг, буруунууднай үбэлдөө муудаһан байгаа бшуу. Харин июль һарын туршада хашараг, буруу бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдөө дунда зэргээр 900—1000 граммаар нэмэһэн байна. Совхозоймнай түрүү малшад П. А. Белобородов, Д. Ц. Цынгыжапов, Н. Э. Будажабэ болон бусад даажа абаһан хашараг, буруу бүхэнэйнгөө шэгнүүр үнгэрһэн һара соо сүүдхэдөө дунда зэргээр 1025—1100 граммаар нэмээгээ.

Жэлэй түрүүшын хахад дүүрэбэ. Совхознай гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 148,3 процент дүүргэһэн байна. Энэ зургаан һара соо гүрэндэ 700 центнер мяха тушаахын орондо 1038 центнертэ хүргөөбди. Нёдондо энэ үедэ совхознай 753 центнер мяха гүрэндэ тушааһан юм.

Хахад жэл соо бүхы малайнгаа шэгнүүр 710 центнерээр нэмээхэ гэжэ шиидэһэн байгаабди. Энэмнай 109,2 процент дүүргэгдэв. Нёдондо энэ үедэ малайнгаа шэгнүүр 700 центнерээр нэмээгээ һэмди.

Хараад, бодоод үзэхэдэ, энээхэн зургаан һара соо малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар яһалахан ехэ хүдэлмэри ябуулагдаһан байна гээшэ. Энэ бүхы амжалта малшадаймнай оролдолгоор туйлагдаа.

Совхозой малшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Тугалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүд кварталдаа нэгэ дахин гаргагдадаг. Мүрысөөндэ түрүүшын һуури эзэлһэн тугалшанда 20 түхэриг, харин хоёрдохи һууринда гараашадань 15 түхэриг мүнгэн шан барюулагдадаг юм. Хашараг, буруунуудые зундаа харууһалжа гараһан малшадай дунда дэлгэр... социалис мүрысөөнэй дүн... орой намар, үбэлжэлгын ... гаргагдадаг байна. Тэдэнэр гү... һууриин түлөө мүрысэдэг. ... мүрысөөндэ илажа гараһан ... шадта үнэтэ бэлэгүүд барюул... дадаг юм.

Мүнөө һэрюун болжо, һоно... таганаан үсөөрөө. Ажахы... малшад энэ һара соо хаш... буруудаа бүри һайнаар ... жа, шэгнүүрыень бүри ехээр ... мээхын тула оролдоно. Гадна ... дэнэй зариманиинь сүлөө са... ажахыдаа үбһэ тэжээл бэлэд... Жэшээнь, түрүү малшад П. ... Белобородов, Д. Ц. Цынгыжа... гэгшэд 70—80 бүхал үбһэтэй ... лонхой.

Совхозоймнай малшад аба... уялгаяа амжалтатай дүүргэ... хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэ ... лүүлхэл байха.

М. ВИНОГРАДОВ,
Яруунын аймагай Нарһ... совхозой главна зоотехник.

МЯХАН—МАНАЙ ГАРТА

Сагнай ягаашье түргэнөөр ошоно гээшэб даа. Мэнэ һая хагсуу хүйтөөр һалхилһан хахир хабар байһан мэтэ. Али зунай үдхэн тунга ногоон соо малаа бэлшээхэдэ саг мэдэгдэнгүй түргэнөөр ошоно гээшэ гү. Малнай зуһаландаа нүүжэ ерэһээр хоёр һара хахад болобо.

Совхозой адууһа мал ехэнхидээ май һарын һүүлээр гү, али июнь һарын эхеэр зунайнгаа бэлшээридэ гаргагдадаг байна. Хабар эртэ болоо һаань гү, али үбэлжэлгын үедэ малай тэжээлээр дуталдаа һаань, мал бүри эртэ бэлшээридэ гаргажа болоно. Энэ үедэ ногооной ургаса анхарха хэрэгтэй. Ногооной һайнаар гараагүй бэлшээридэ мал эртэлжэ гаргаһанай үрэ байхагүй.

Гадна малаа бэлшээридэ гаргахаһаа холо урид саһанай хайламсаар бидэ хагда галдадаг заншалтайбди. Тэрэгүй һаа мал хагдан соо муугаар бэлшэжэ, түрүүшынгээ һарада шэгнүүрээ багаар нэмэдэг байна. Малаа зуһалангдань нүүлгэхынгээ урда тээ бэлшээриинь ногоо хэды дахин шалгаха хэрэгтэй. Энээн тухай мэдээгүй һаа, мал бэлшээридэ гаргаһанай үрэ байхагүй. Малшад бэлшээриингээ ногоо өөһэдөө шалгажа үзэхэ ёһотой. Гэбэшье малаа үбэлжөөн дээрэ үни болотор байлгажа болохогүй. Тиигээ һаа, мал сабшалангай ногоо ехээр гэмтээжэ болохо байна бшуу.

Нёдондо малнай 100 хоног соо холын бэлшээридэ манагдаа һэн. Энэ хугасаа соо бидэ мал бүхэнэйнгөө шэгнүүр дунда зэргээр 90—100 килограммаар нэмээжэ шадаабди. Мүнөө зун малайнгаа шэгнүүр энээнһээ дутуугүй нэмээхэ гэжэ шиидээд, республикынгаа бүхы малшадые социалис мүрысөөндэ уриһан байнабди. Бидэ мүнөө В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа абаһан социалис уялгануудаа амжалтатай бэелүүлнэбди.

Малнай үбэлжэлгын үедэ үбһэ тэжээлээр дуталдажа муудаһан дээрэһээ июнь һара соо шэгнүүрээ дан ехээр нэмээгээгүй. Малшан бүхэн тиихэдэ хашараг, буруу бүхэнэйнгөө шэгнүүр сүүдхэдэнь дунда зэргээр 900—1000 граммаар нэмээһэн байна. Харин июль һарын туршада малнай шэгнүүрээ ехээр нэмээ. Совхозоймнай малшад бултадаа шахуу даажа абаһан хашараг, буруу бүхэнэйнгөө шэгнүүр сүүдхэдэнь дунда зэргээр 1000—1100 гаран граммаар нэмээһэн байна.

Мүнөө һэрюун болоо. Мал һоно батаганаанда ядахаяа болёо. Бэлшээриин сагай дүүрэтэр малнай шэгнүүрээ бүри ехээр нэмээхэ юм. Зунай энэ гурбан һара соо хашараг, буруу бүхэнэй шэгнүүр 100 килограммаар заатагүй нэмэхэ. Теэд бидэ хайшан гэжэ малаа манахадаа амжалта туйлаха гээшэбибди. Энээн тухай нэгэ хэдэн үгөөр хөөрэхэдэ болоно. Магад бэшэ малшад манай ажалаар, дүй дүршэлөөр һонирхоно аалам.

Мал харууһалгада нэн түрүүн дүршэл шадабариин хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Түрүүшынгээ гү, али хоёрдохи жэлээ мал адуулжа ябаһан хүнүүд ехэ амжалта туйладаггүй. Малшад нэгэ ажалдаа олон жэлдэ хүдэлхэ бүреэ дүршэжэ эхилдэг юм. Бидэнэй дунда 5—10 жэлдэ мал харууһалаашад олон. Имэл дээрэһээ бидэ дүршэл шадабаритай болонхойбди. Теэд дүршэл шадабари гээшэмнай юуб? Энэ асуудалда нэгэ-хоёр үгөөр харюусахань бэрхэтэй. Тиигээшье һаань харюусаад туршаһуубди.

Малша хүн нэн түрүүн адуулжа байһан малаа һайнаар мэдэхэ ёһотой. Тэрэ һүрэг соохи малаа нэгэнэгээрнь танидаг хёрхо хүн байха зэргэтэй гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, һүрэг соохи мал бултадаа нэгэ адли байдаггүй бшуу. Тэдэнэй зариманиинь муугаар бэлшэдэг. зариманиинь лахуулша, нүгөөдэнь мүргэлдөөшэ, айлтуур зантай байдаг. һүрэг соо муу бэстэй болоһоншье үхэр байжа болохо. Малшад эдэ бүгэдые наринаар анхарха ёһотой гэжэ һананабди.

Гадна малшад бэлшээреэ һайн мэдэхэ ёһотой. Энэ юун тухай хэлэнэбибди гэхэдэ, бэлшээри дээрэ элдэбын ногоон ургадаг байна. Эдэнэй дунда хоротой ногоон дайралдадаг. Имэ ногоотой бэлшээриие хорёолхо хэрэгтэй. Малшад бэлшээреэ һайн мэдэхэгүй һаа, малаа хайшан гэжэ, хэзээ ямар газарта манахаяа баһал мэдэхэгүй болоно. Үшөө тиихэдэ хашараг, буруунуудай һүрэгһөө таһархада хаагуур бэдэрхээ мэдэхэгүй болоно.

Зунай бэлшээриин сагта мал дуран соонь бэлшээхэдэ ехэ һайнаар таргалдаг байна. Имэл дээрэһээнь тэдэниие һула табиха хэрэгтэй. Малые һүниндэнь хааһанай үрэ байхагүй. Хура бороотой, һалхитай һүни мал хаахада болоно. Юуб гэхэдэ, энэ үеэр шоно, бартахи малда добтолхоёо һанадаг шуу.

Бидэ үглөөгүүр эртэ бэлшээридэ гаража шүүдэртэй ногоондо садаһан малаа үдэ багта, халуунай буухада шугы бургааһан соо, уһанай эрьеэр абаашажа амаруулагшабди. Мал өөрөө энэ гуримда һурашадаг. Батагана боргооһоной үсөөн һаань, малые үдэшэ орой болотор манаха хэрэгтэй. Харин малай батагана, боргооһондо эдюулхэтэй сасуу отогтоо туужа асараад, унай табихада болоно. Унай хатаһан аргалаар табихада, уни ехэтэй байжа, малай амаржа байһан газарта батагана боргооһон хомор бололог.

Мүнөө зун бэлшээриимнай ногоон хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн байһан юм. Зарим малшаднай сүлөө сагтаа ниитынгээ малда үбһэ сабшана. Иигэжэ бидэ хамта дээрээ 400—500 центнер үбһэ бэлэдхэхэ һанаатайбди. Бэлшээриин ногооной хэды һайншье һаань, бидэ бэлшээриень 7—10 хоноод лэ һэлгэжэ байгшабди. Дүрбэн зүгэй бэлшээриин нэгэ эрьесэдэ ногоон ехэ һайн болоод байгша.

Гадна малые нэгэ саг соонь гуримтайгаар, сэбэр уһаар уһалха хэрэгтэй. Манай эндэ сэбэр уһатай гол горход олон. Заримдаа халуун үдэрнүүдтэ малаа уһанда оруулжа шунгуулагшабди. Мал иигэжэ шунгахалаа сэбэр болодог. һэргэдэг.

Бэлшээриин үедэ малые дабһаар дутаажа орой болохогүй. Юуб гэхэдэ, дабһа долёоһон мал һайнаар таргалдаг байна гээшэ. Имэл дээрэһээнь бидэ үшөө хабар байхада хүсэд хүрэхэ дабһа бэлшээри дээрэ гаргагшабди.

Энэ гурбан һара соо бэлшээридэ байһан мал үбшэлжэ болохо. Эндэ ажахын ветеринарна мэргэжэлтэдэй, мүн малшадай харюусалгатай байһаниинь мэдээжэ. Имэл дээрэһээнь совхозоймнай ветеринарна мэргэжэлтэд холын бэлшээри дээгүүр ходо ябадаг заншалтай. Бидэ тэдэнэй ерэхэдэ малаа үзүүлжэ, эмүүдые абагшабди. Гүүртэ бүхэн дээрэ тусхай аптечкэнүүд байха ёһотой.

Малнай сентябрь һарын тэн хахад багаар, бэлшээриин ногооной хагдаржа эхилхэдэ үбэлжөөндөө асарагдана. Тэдэнэймнай зариманиинь Шэтын мяханай комбинадта тушаагдадаг. Мал тушаахаһаа урид һүрэгүүд сооһоо эгээл томо тарган хашарагууд шэлэн а... тадаг юм. Эдэниие Шэтэ тушаа... даа шамдаһанай үрэ байхагү... Юуб гэхэдэ, мал шамдажа туу... һаа, харгыдаа турахадаа боло... Имэл дээрэһээнь бидэ мал ту... хадаа сүүдхын 10—15 кил... метрһээ үлүү ябуулдаггүйбди.

Ажал тухайгаа хөөрэхэ... энэл даа. Үшөө нэгэ хэды юу... тухай дурдамаар. Ажахымнай ма... шадай дунда жэл бүри социал... мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрдэг. Мү... нөө совхозоймнай бүхы мал... хоорондоо ана мана мүрысэжэ я... на. Социалис мүрысөөнэй... дүнгүүд намартаа, бэлшээриин са... гай дүүрэхэдэ гаргагдадаг юм.

Бидэ, малшад, материальна бо... лон моральна талаараа һайна... хангагданабди. Салин хүлһэн... шье һайн.

Эдэ бүгэдэ манай ажал хүд... мэри дээрэ эли тодоор харагда... лэ байдаг. Тэрэгүй һаа, амжал... туйлагдахагүй байгаа. Юуб гэ... лэ, мяхан манай гарта бай... бшуу.

Н. БУДАЖАБЭ, Ц-Д. ЦЫДЫПОВА, Д. ЦЫНГЫЖАПОВ, Ц-Д. ОЧИРОВА, П. БЕЛОБОРОДОВ, М. БЕЛОБОРОДОВА, А. СТЕПАНОВ, В. МИНЕЕВ, Яруунын аймагай Нарһатын совхозой малшад.

Тулдуун. Эндэ үнинэй малшан Д. Ц. Цынгыжапов гэр бүлөөрөө 158 гунжадые харууһална. Бэлшээриин ногоон һайн. Цынгыжаповтан бэлшээриин сагай эхилхэһээ нааша мал бүхэнэйнгөө шэгнүүр дунда зэргээр 70—80 килограммаар нэмээгээ. Нүхэр Цынгыжапов совхозой главна зоотехник М. Г. Виноградовтай хөөрэлдэжэ байна.

Малшадта «ГАЗ-47» түхэлэй вездеходоор отделениин ветфельдшер ерээ. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) малшан Н. Э. Будажабэ, тэрэнэй нүхэр Ц-Д. Б. Цыдыпова, ветфельдшер Ж. Ч. Цыбиков, вездеходой жолоошон В. С. Ильичёв.

ТОО, БАРИМТАНУУД

- Энэ совхоздо хамта дээрээ 1075 толгой мал зунай бэлшээридэ гаргагдаа.
- Гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые ажахы 148,3 процент дүүргээ.
- Эндэхи малшад зунай үедэ мал бүхэнэйнгөө шэгнүүр 100 килограммаар нэмээхэ гэжэ шиидэнхэй.

РЕПОРТАЖ

ХОЛЫН БЭЛШЭЭРИДЭ...

ҮДЭ БАГТА Нарһата-Нуурһаа хойшоо зорибобди. Тойроод сабшалан. Газаа халуун гээшэнь. Автомашинамнай харгыһаа хажуу тээшээ годирбо.

— һаатангүй һайнаар ябабал, нэгэ час болоод малшадта хүрэхэбди,—гэжэ совхозой главна зоотехник Михаил Георгиевич һууринһаа холо ошоһон хойноо хэлэбэ.

Автомашинамнай Яруунын совхозой газар дээгүүр ябана. Тээ тэрээхэн хадын саагуур Нарһатын совхозой газар эхилхэ. Тойроод сабшалан, бэлшээри, тужа, сэнхир нуурнууд. Бишыхан горходые гаталнабди. Харгыдамнай үдхэн тунга ногоон соо бэлшэжэ байһан хонин һүрэгүүд, үхэр дайралдана.

Бидэ нилээд удаан ябаһанайнгаа һүүлээр отогто хүрэжэ ерэбэбди. Манийе үндэр сэхэ бэетэй ород эхэнэр угтажа гараба. Зоотехник малшан Петр Белобородов тухай асууна.

— Петр үбһэ сабшажа байна. Малнай бэлшээри дээрээ,—гэжэ тэрэнэй һамган Мария Михайловна хэлэбэ.

Отогой баруун тээ олон бухалнууд бодхоогдонхой. Тээ саанаханань морин тармуурай таршаганаан дуулдана. Энэ Петр Архипович Белобородов морин тармуураар үбһэ тармажа байна гээшэ. Бидэ танилсабабди. Тэрэнэй ажалаар һонирхобобди.

— Сүлөөтэй сагтаа үбһэ бэлдэжэ байнхайбди. Тулдуундамнай мүнөө жэл үбһэ ногоон хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар гараа. Мал байратай. Холо ошоногүй,—гэжэ малшан хөөрэнэ.

Хөөрэлдэһөөр байтар манай хажууда мори унаһан басаган гүйлгэжэ ерэбэ.

— Валя, малаа горхон тээшэ залаад ерэ. Уһалха сагынь тулаа, — гэжэ басагандаа хэлээд, тэрэнэйнгээ мордоһоной һүүлээр, —үхи хүүгэд түргөөр ехэ болонол даа. Валя хоёрдохи басагамни. Мүнөө жэл наймадахида һурахань. Малаа харахадамни туһална,—гэжэ нэмээнэ.

Петр Белобородов хабар турашаһан 160 хашараг, буруу даажа абаһан. Эдэ һаранuудта тэдэнь яһала таргалаа. Малшан июль һара соо хашараг, буруу бүхэнэйнгөө шэгнүүр сүүдхэдэнь дунда зэргээр 1025 граммаар нэмээһэн байна.

— Бэрхэ малшан. Нёдондо зун малынь яһала һайнаар таргалаа һэн. Энэнэйнь түлөө совхознай ВДНХ-да ошохо путёвко малшанда үгэхэ һанаатай,—гэжэ зоотехник хөөрөө бэлэй.

Удаань Михаил Георгиевич маниие үнинэй малшан Доржо Цыбикович Цынгыжаповтай танилсуулба. Тэрэ Цыван-Дари һамтантайгаа 158 эмэ хашарагуудые харууһална. Малынь һайн. Тэдэнэр июль һара соо хашараг бүхэнэйнгөө шэгнүүр сүүдхэдэ дунда зэргээр 1100 граммаар нэмээһэн байна.

— Июнь соо малнай һоно батаганаанда ядахаяа һанаа. Мүнөө һэрюун болжо, мал манахада эгээн һайн саг ерэбэ. Энэ һара соо малнай бүри ехээр таргалха аабза,—гэжэ малшан хөөрэнэ.

Тэрэ манһаа олон юумэ асууна. Уласхоорондын байдалаар һонирхоно. Транзистораа харуулна.

Манай хөөрэлдэжэ байтар газааһаа Дамдин-Жамса хүбүүниинь орожо ерэбэ. Тэрэ малаа хаража ябаһанаа ерээ.

— Үдэшэндөө һэрюуншье һаань, малдаа унай табижа хоноё. Хүбүүн, хуурай аргал сугллуулал даа,—гэжэ эсэгэнь хэлэнэ.

Хөөрэлдэһөөр байтарнай газаа бүрүүл болжо эхилбэ. Бидэ бусаха тээшээ болобобди.

...Газаа бүрхэг. Совхозой директор Ринчин Хамаевичай досоо баһал бүрхэг. Бороогой орохые тухайлхадаа директор ууртайшаг хайш. Бидэ үсэгэлдэр тэрээнтэй хамта Майлата ошохо гэжэ хэлсэһэн байгаабди. Теэд... бороо орохонь. Директор иишэ тиишэнь хонходоһонойнтоо удаа:

— Ильичёвтой ошохо болоош. Отделениин ветеринар Жамбал Цыбиковые абаарайгты. Өөрөө үлэхэл болоо хаб,—гэнэ.

Бидэ «ГАЗ-47» түхэлэй вездеход машинада һуугаад, малшан Нимбу Эрдынеевич Будажабэдэ зорибобди. Харгын ута, шабартай гээшэнь. Машинамнай тогтон торонгүй ябана. Жолоошон Виктор Ильичев машинаяа залан жолоодоно. Тэрэнь «нуур... дээгүүр тамараад лэ гарана.

Үни удаан ябаһанай һүү... Майлатын малшадтай уулза... Майлатада хоёр гүүртэ мал ... лана. Ногоониинь һайн. һэр...

— Малнай хэзээ хэзээнэй... һээ һайн. Июнь соо толгой ... риинь шэгнүүр сүүдхэдэ ду... зэргээр 1015 граммаар нэмэ... бди. Июльдэ шэгнээгү... Иигэһээр тушаахамнай, — ... Нимбу Эрдынеевич хөөрэнэ.

Тэрэнэй һамган Цырен-Д... Базаровна ветеринарна фельд... һээ хэрэгтэй болохо эмүүдые... на. Үбгэ һамган хоёр мүнөө ... арбадахи класста ороhо Цы... басагантайгаа 125 хашараг ... рууһална.

Эдэнэртэй зэргэлээд Але... Степановай гүүртэ оршоно. ... панов гологдоһон 107 үнеэ... рууһаллаг. Үнеэдынь яһала ... ганууд.

— Майлатада хойто зун н... хэдэн гүүртэ асарха хэр... Бэлшээри яһала ехэ,—гэжэ ... хи малшад хөөрэнэ.

...Майлата. Тойроод ... тайга. Бэлшээри. Майлын ... рөөр мал бэлшэнэ. Ногоон... һайн. Үглөөгүүр эртэ нэгэл ... барижа гараһан мал бүхэли ... төө тэндээл бэлшэнэ.

Яруунын аймагай Нарһа... совхозой малшад иигэжэ ... лалаг юм. Эдэнэрнай респуб... малшадай дунда дэлгэрһэн со... лис мүрысөөндэ эхи табиһан ... Тэдэнэр хаба шадалаа хэ... үзөө халаа малшадые мүр... хөөр уряалаад байһанаа ... дээрээ харуулнал тад.

Г. РИНЧИНО...
манай тусхай корр...
Э. ЛАПИНАЙ фото...

Малшан П. А. Белобородов 8-дахи класс дүүргэһэн Валя басагантайгаа хөөрэлдөнэ. Басаганиинь эсэгынгээ үбһэ бэлэдхэхэдэ, харууһалжа байһан малыень адууһана. Белобородовтон иигэжэл ажалладаг булэ.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ОЁЛОЙ ХҮДЭЛМЭРИДЭ ҮСХЭЛ, ОРОЛДОЛГО ЭРЭГТЭЙ

Һаяхан Улаан-Үдэ хотодо манай Буряадай АССР-эй культурын министерствэдэ хүдөөгэй аймгүйсэдкомуудай дэргэдэхи культурын таһагуудые даагшадай семинар болоһон байна. Тэрээн дээрэ хүдөөгэй соёлшодой дүй дүршэл тухай, ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ үедэ тэдэнэй ябуулжа байһан ажал, мүн таряа хуряалгын үедэхи зорилгонууд тухай ехэ хөөрэлдөөн болоо. Тус семинар дээрэ Мухар-Шэбэрэй аймгүйсэдкомой культурын таһагай ажал хүдэлмэридэ халан абамаар шэнэ зүйлнүүд олон нэбтэрүүлэгдээ гэжэ тэмдэглэгдээ. Энээн тухайгаа хөөрэжэ үгэхыень тэндэхи культурын таһагые даагша нүхэр Т. В. СИНЕЛЬНИКОВАДА манай корреспондент хандаһан байна.

Асуудал. Семинарта хабаа...шад хоёр үдэрөөр танай аймаг ...жо, тэндэхи соёлой гуламта...дай дэргэдэ үнгэргэгдэдэг шэ... ёһо заншалнуудтай танилса... байна. Энэтнай ямар ёһо заншалнууд болоноб?

Харюу. Хэнэйшье мэдэһээр, ...ла, соёлой байшанда нэгэл ...г юумэеэ саг үргэлжэ дабта...байбал, хүн зон ябахаяа боли...о, һөнёо буурашаха ха юм. Тиимэһээ шэнэ наада, шэнэ ...н ёһо заншал һанажа тэндэ ...эргэхэдэ, ажабайдалдаа нэб...түүлхэдэ ондоо байдаг. Манай ...шод Ленинскэ комсомолой 50 ...эй ойе угтуулан. ВЛКСМ-эй ...үүндэ абтагшадай биледүү...ень памятнигай дэргэдэ ба...дааг болонхой. Урданай ком...шуудай мүнөө пенсидэ га...дань мүн лэ памятнигай дэр...э үдэшэнэбди. Энэ юундэ ...эб гэхэдэ, залуушуулда ...эр, аханарайнь нангин хэ...е үргэлжэлүүлхэ ехэ замда ...баш гэжэ ойлгуулха, мүн аха...йнь, эсэгэнэрэйнь бэелүүл...ажал хүдэлмэри, баатар га... тухай хөөрэжэ үгэхэ, эдэ бү...н түлөө оролдохо, тэмсэхэ ...ай ойлгуулха гэһэн ябуулга ...но. Энээнһээ уламжалан, за...шуулай түрэл арадайнгаа ...найхан ёһо заншалнуудые ...жэлүүлхын тула, ородой ...е үдэшэлгэ, «Хуһан модон ...гнай» гэһэн темэтэй вечер...ые үнгэргэдэг болообди. Гад...омсомол залуушуул мүн ба...улайнгаа түлөө хододоо һа...аа зобожо ябаха зэргэтэй. ...һээ һая түрэһэн нарай үхи...дэ нэрэ, тэрэшэлэн түрэ... үдэрэйнь үнэмшэлгэ үгэлгын ...дэ залуушуулые үринабди. ...лэй үедэ комсомолшуудай тү...эдэг болообди. Эдэ бүгэдые ...ай соёлшод клубтаа, культу... байшангууд болон ордон...таа олониитын хабаадалга...ар үнгэргэдэг. Иигэжэ илан... залуу хүнэй наһанай эгээл ...г алхамууд хүн зоной нюдэн ... үнгэржэ, тэрэ нүхэдэйнгөө ...ямар үүргэтэй байһанаа хо... һанажа ябадаг болоно. Эдэ ...дэ мүн ехэ хүмүүжүүлхы ...тэй байдаг.

Асуудал. Танай аймагай соёл... хүдөөгэй таряашад бо... малшадай дунда ехэ дүтэ зо... болонхой гэжэ магтуулдаг. ... имэ сэгнэлтэдэ хүрэхөөр ...һэн байна гээшэб?

Харюу. Түбхын түрүүн тэдэ ...айнгаа газар дээрэхи бүхы ...дые соёлой хүдэлмэреэр ...жа шадаа юм. Тиихэдээ 10 ...ой турша соо холын бэлшээ... хонишодшье колхоз, совхо... отделениинхидшье соёлшод...уулзажа үрдидэг. Ганса уул... тараха бэшэ юм ааб даа. ...энь, хонишон һаань, отара ...нь орон доторхи, мүн улас...дын байдалаар хөөрэлдөөн ...гэгдэдэг, ханын газетэ, кол... совхоз доторхи социалис мү...нэй ябаса тухай бюллетень ...дадаг, нүүдэл кино, библи... харуулагдадаг гээшэ. Соёл... 1—2 хоногоор графигһаа ...паань, ажалшад ехэ хүлеэ...лдашадаг болонхой юм. Энэ ...моримнай соёлой эстафетэ ...нэрэтэй. Колхоз, совхоз бү... клуб, культурын байшан, ...н өөһэдын агитбригадатай. ...эр тус тустаа өөһэдынгөө ...нгуудые табидаг. Графигынь ...шадаа 10 хоногой туршада ...жэ үрдихээр зохёогдодог. ...агитбригадануудта манай ай...й таһагай дэргэдэхи агит...ада, автоклуб хоёр туһалдаг.

Асуудал. Энэ хоёр агитбрига...ай хоорондоо ямар харилсаа... байдаг бэ?

Харюу. Аймагай агитбригада ...н хүнһөө бүридэнэ, арга бо...ломшье ехэ. Тиимэһээ тэрэ ...зонтой һууринуудые хангаха ...оролдодог. Харин фермэ, ..., полевой стануудта колхоз, ...эой агитбригада ябана. Энэ ...охи агитбригада түрүүшын...гэ туһаламжа ...г үргэл... үзэдэг юм. Тэдэ хоёрой маршрут хахад һара болоод лэ колхозой гү, али совхозой түб дээрэ ниилэжэ, аймагайхидынь хүдөөгэйхидэйнгөө шэнэ программаяа, түсэбөө бэлдэхэдэнь туһална, шэнэ кинолентэнүүдые үгэжэ, хуушыень абадаг, тиигээд тэдэнээ саашань дамжуулдаг юм. Гадна шэнэ дуу, хатар, лекцинүүд болон хөөрэлдөөнүүдые үгэдэг. Иигэжэ аймаг хүдөө хоёроймнай агитбригаданууд хоорондоо нягта холбоотойгоор ажаллана.

Асуудал. Аймаг хоорондын автоклубуудай республиканска харалгада танай автоклуб түрүү һуури эзэлээ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ ямар шэнэ дүршэл нэбтэрүүлэгдэһэн байнаб?

Харюу. Автоклуб мүнөө үеын хүдөөгэй соёлой хүдэлмэриин эгээн шухала зүйл мүн гэжэ хэншье арсахагүй. Автоклубуудтайлһаа юушье хэжэ болохо гэжэ соёлшод хэлсэдэг. Энэ тон зүб. Наада захань тэрэнэй хүсөөр аймаг доторхи агитбригаданууднай хоорондоо холбоо барисаатай байдаг. Энээн тухай дээрэ хэлэгдээ һэн. Мүнөө манай аймагай агитбригада тусхай машинатай болохо бээ дааба. Колхоз, совхозууд агитбригададаа ...транспорт үгэдэг. Тиихэдэнь автоклубнай одоол ёһото клубна хүдэлмэреэ ябуулха талаар ехэ арга боломжотой болоо. Урдань соёлшодтоо нэгэ методическа зүбшэл үгэхын тула тэдэниие аймаг семинарта дуудажа 1—2, үшөө олоншье хоногоор ажалһаань таһалдаг байгаабди. Мүнөө энэ болёо. Автоклуб өөрөө хүдөө гаража, мэргэжэлтэд байра дээрэнь ажал ябуулна. Гадна тэрэ колхоз, совхоз бүхэнэй библиотекэнүүд хоорондын харилсаае хангана, номуудые һэлгүүлнэ, хүдөөгэй клуб, байшангуудые түхеэрэлсэнэ, тиихэдэ илангаяа клубна хүдэлмэридэ туһалдаг байна.

Асуудал. Таряа хуряалгын үедэ автоклубайтнай зорилго ямар байхаб?

Харюу. Бидэ тэрэнэй бааза дээрэ автопоезд эмхидхэжэ байнабди. Энэмнай шэнэ юумэн. Тиимэһээнь иигэжэ нэрлэнэбди. Юуб гэхэдэ, клубтамнай кино, библиотекэ, түрүү дүй дүршэлэй стенд түхеэрэгдээ; лектор, соёлшон болбосоролой хүдэлмэри ябуулха; гадна парикмахер, фотограф, оёдолшон, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэ ерэлсэхэ. Эдэнэр автоклубай эдэбхитэд гээшэ, харин энэ бригадатай зэргэ нүүдэл наймаан ябалсаха байна. Энэ үүсхэлһээмнай ямар үрэ гараха юм, —саг харуулна ааб даа. Сэхынь хэлэхэдэ, ажал хүдэлмэридэ ябаһан хүн зон хэрэгтэй юумэеэ ажал дээрээ дүүрэн абадаг болохо колхоз, совхозой түб ошожо, үлүү сагаа хаяхынь болигохо гэжэл эрмэлзэнэ гээшэбди.

Асуудал. Хүдөөдэ соёлой хүдэлмэриин урагшатай ябахын тула ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд хэр зэргэ оролдодог гээшэб?

Харюу. Хэдэн жэлэй урда тээ хүтэлбэрилэгшэд агитбригада тухай юун һаалта юумэ хэхэеэ һанаа юмта гэһэн шэнги байдаг һэн. Машина олдохогүй, чааданда хабаадаха хүнүүдш табигдахагүй, ехэл хүшэр һэн. Теэд мүнөө тон ондоо болонхой. Хүтэлбэрилэгшэд, жэшээнь, соёлшодой миин ябахые хараа һаа гү, али 10 үдэр соо нэгэ дахин хонишод, малшадта ерээгүй байбалнь, бидэндэ дуулгадаг, хэмжээ абалсадаг болоо. Юундэб гэхэдэ, зоной эрилтэ ондоо болоо ха юм даа. Энээниие тоонгүй гараха яашье аргагүй. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Устинов, парторганизациин секретарь нүхэр Козлов) соёлшодой хүдэлмэридэ тусгаар анхарал хандуулагдадаг. Мүн «Забайкалец» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Братеньков, тэндэхи партийна организациин секретарь нүхэр Родионов мэтэ хүдөөгэй соёл культурын хүгжэлтын түлөө ёһотоор оролдодог хүтэлбэрилэгшэд олон.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

БОЛГАРИ

Болгариин хоёр зуун хори мянган хүдэлмэришэд болон албан хаагшадай ажалладаг 260-һаа дээшэ предприятинууд августын 1-һээ хүдэлмэриин табан үдэртэй неделидэ орожо эхилээ. Түрүүшын арбан үдэрэй дүй дүршэлһөө харахада, ажал хүдэлмэри һаадгүй бүтээгдэнэ, үйлэдбэриин даабари дүүргэгдэнэ, үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Хүдэлмэришэдэй коллективүүдтэ социалис мүрысөөн, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөн бүри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдадаг болоо.

1969—1970 онуудай туршада ороной бүхы предприятинууд хүдэлмэриин табан үдэртэй неделидэ орохо юм.

ВЕНГРИ

Гурбадахи табан жэлэй түрүүшын хахадай түсэбөөр Венгридэ 142 мянган байра баригдаһан байна. Тиин 15 жэлэй программын эхин хахадай туршада 420 мянган байра баригдажа дүүрээ.

Мүнөө үеын технологи хэрэглэһэнэй ашаар байрын гэрнүүдые барилгын эршэ һурагтүй түргэдхэгдөө. 300 мянган байра ашаглалгада үгэхэ гэжэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагданхай.

РУМЫНИ

Румыниин плантацинуудта виноградай баян ургаса эдеэшэжэ байна. Хабарай дулаан үдэрнүүдтэ ургаса түргэнөөр гаража, зунай шанга наранда үрдынхиһаа 15—20 үдэрөөр урид эдеэшээ. Столовын виноград магазинуудта оржо эхилбэ.

Виноградай архи болохо эрхим сортнуудай ургадаг Одобештиин, Фокшаниин, Панчугай, Мурфатлариин плантацинуудһаа (эндэ виноградай архиин суута сортнууд ургадаг) тон баян ургаса хуряахаар бэлдэнэ.

ЮГОСЛАВИ

Обреновец гэжэ город шадарай теплоэлектростанциин барилга дээрэ турбина хабсаргагдажа эхилээ. Электростанциин түхеэрэлгэнүүдые совет, чехословак предприятинууд бүтээнэ.

Ерэхэ жэлэй тэн багта түрүүшын ток ябуулагдаха. Түрүүшын электростанци 420 мянган киловатт хүсэтэй байха. (ТАСС).

ВЬЕТНАМАЙ ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. Һаяхан Ханойһоо джунгли худар зөөгдэһэн, хүдөө ажахын машина бүтээлгын заводто энэ зураг буулгагдаһан байна. Цехэй начальнигай орлогшо Нгуен Хуан СССР-һээ эльгээгдэһэн түхеэрэлгэнүүдые ажалдаа шадамар һайнаар хэрэглэнэ.
ТАСС-ай фотохронико.

Советскэ Союзай, Польшын, Венгриин туһаламжатайгаар Тирбахта баригдажа байгаа электростанциие Германиин Демократическа Республикада ханн барисаанай барилга гэжэ нэрлэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: баригдажа байгаа электростанциин нэгэ участок дээрэ Польшын мэргэжэлтэд хүдэлмэрилдэг.
АДН—ТАСС-ай фото.

ЭКОНОМИЧЕСКА ШЭНЖЭЛЭЛ

Табан жэлэй түргэн дабшалга

Бүри һаяхан шэнги һанагдана. Манай ороной, мүн хилын саанахи хэдэн миллион хүнүүд табан жэлэй шэнэ түсэб тушаа партиин XXIII съездын Директивүүдые гүн ехэ анхаралтайгаар тайлбарилдаг байһан. Наймадахи табан жэлэй даабаринууд манай хүнүүдэй ухаан сэдьхэл баясуулдаг. Совет Эхэ оромнай тэдэниие омогорхуулдаг һэн. Харин манай дайсад түсэбэй дүүргэгдэхэ байһанда этигэдэггүй, буруу һүрэхэ гэжэ хэлсэдэг байба.

Мүнөө, табан жэлэй түрүүшын хахадта, совет экономикын хүгжэлтын үрэ дүнгүүдэй мэдээжэ болоходонь, тэрэнэй хоёрдохи хахадые бидэнэрэй дүүргэжэ захалхада, дайсадай жолээшэ энеэдэһэ хүрэмөөр шал худал болоо. Табан жэлэй түрүүшын хахадта экономикын хүгжэһэн дүнгүүдые хараад, этигэл найдамтайгаар иигэжэ хэлэхэдэ болохо: Манай арадай ажахы амжалтатайгаар хүгжэнэ. Олохон һалбаринууд съездын Директивээр хараалагдаһанһаа бүри түргэнөөр хүгжөө.

Энэ жэлэй зургаахан һара соо түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо 4 миллиард шахуу түхэригэй промышленна продукци үлүү ехээр худалдагдаа. Хүндэ индустриин һалбаринууд, үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэрбилгэ амжалтатайгаар хүгжэнэ. Эдэнэй хүгжэлтынь темп дүтэрхы болоно. Энэнь түсэбтэ табан жэлэй онсо илгаануудай нэгэн мүн. Бодото олзын хүн бүридэ хүртэсынь ургалта нилээд түргэдөө. Хэрбээ жэлэй дунда зэргынь ургалта долоон жэл соо 3,7 процент байгаа һаа, энэ табан жэл соо 6 процент болоо. Гансахан түрүүшын хахад жэл соо арад зоной мүнгэн олзо үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 10,4 процентээр нэмээ. Ажалшадай худалдан абаха шадалынь улам ехэ болоно. Тэдэнэр зургаан һара соо, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, бүдэй зүйлнүүдые 20 процент, холодильнигуудые—24 процент, телевизорнүүдые—21 процент, мебель болон бусад зүйлнүүдые 11 процент ехээр худалдан абаа. Манай арадай ажахын хүгжэлтэ түргэдхэһэн нүхэсэлнүүдые хаража үзэхын тула, табан жэлэй үнгэрһэн хахадай экономическа хүгжэлтын зарим илгаае шэнжэлхэ хэрэгтэй.

Түрүүшын илгаань юуб гэхэдэ, табан жэлэй эхин үеынь орон дотор экономическа ехэ хэмжээ ябуулгануудай бэелүүлэгдэжэ байхада—үйлэдбэри түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ арга дүршэл нэбтэрүүлжэ байхада — захалаа. Тэрэ үедэ миил 43 завод шэнэ гуримаар хүдэлмэрилдэг байһан. Мүнөө ороной табан жэлэй хоёрдохи хахадта ороходонь, 20 гара мянган предприятинууд хубилгагданхай. Бүхы промышленна продукциин хэмжээнэй гурбанай хоёр хубинь, олзын дүрбэнэй гурбан хубинь тэдэндэ хүртэнэ. Реформын гол гуримууд түмэр замай транспортын, далайн флодой бүхы предприятинуудта, гол мүрэнэй олонхи предприятинуудта нэбтэрүүлэгдэнэ. Удангүй энэ реформо барилга дээрэ бэелүүлэгдэхэ байха. Шэнэ гуримаар предприятинуудай хүдэлмэрилһэн үрэ дүн ямар бэ гэхэдэ, коллективүүд түсэбтэ даабаряа яажашье һаань дүүргэнэ бэшэ, харин үйлэдбэриин гаргашые экономическа үрэ дүнтэй сасуулжа һуранга, алмалтатайгаар хүдэлмэрилхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Мүнөө жэлэй түрүүшын хахадта арадай ажахын олзонь сасуулагдамал сэнгээр бүхы дээрээ 17 процентээр, харин промышленностиин талаар 18 процентээр ехэ болоо.

Экономикын хүгжэдэг хоёрдохи илгаань—үйлэдбэриин бүхы һалбаринууд шанарай талаар урагшаа дабшаба. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, заводой экономистнууд инженерна албантай хамта продукцияа техническэ талаарнь һайжаруулга, шэнэдхэлгэдэ анхарал ехээр табидаг болоо. Имэ юумэн экономическа реформын үедэ түйлагдаа. Эрхим шанартай продукци ехээр хэрэглэгдэдэг, тэрэниие худалдахада бэлэн байна бшуу.

Хорин министерствын 70 предприяти дээрэ продукци туршаха шалгалта болоо: Бүхы дээрээ 230 зүйл шалгагдаа. Тэдэнэй дунда ууралай турбинанууд, дизельнүүд, автосамосвалнууд, нарин станогууд, электродвигательнүүд, арадай хэрэглэлэй элдэб эд бараанууд, продуктнууд бии. Министерствэнүүдэй дурадхалаар 1968 ондо 2.300 зүйл шалгагдаха. Энэ шухала экономическа хэмжээ ябуулга үйлэдбэриин техническэ хэмжээе бүри ехээр дээшэлүүлхэ, ажалай культура, техническэ заршам һайжаруулхада туһалха болоно.

Мүнөө ажахын колективүүдтэ табан жэлэй түрүүшын хахадай үрэ дүнгүүд шэнжэлэгдэнэ, бүри һайнаар хүдэлмэрилхын тула тодорхой хэмжээнүүд хараалагдана. Ажалай час бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха хэрэгтэ онсо анхарал табигдана. Жэшээлхэдэ, Москвагай предприятинүүд дээрэ хүдэлмэриин сагай ашаглагдаса ажалай эмхидхэл шалгаха ниитын харалга болоно. Ниислэлэй ажалшад 138 мянга гаран дурадхал оруулаа. Тэдэнэй 68 мянганиинь һайшаагдаа, 23 мянганиинь ашаглагдажа байна. Энэнь—һарадаа 600 мянган шахуу нормо-часай хүдэлмэриин сагай гээлтэ хороохо бүтээсэ багатай гаргаша доошолуулха, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлхэ арга олгохо гэжэ экономистнууд тоолоно.

Мүрысөөндэ хабаадагшад үйлэдбэриин техническэ талые һайжаруулгада тусхай анхарал хандуулна, энэнь хүдэлмэришэдэй тоое олошоруулангүй продукци ехээр гаргаха арга олгоно. Энэ талаар Москвагай Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой жэшээ һайшаалтай. Детальнуудые буултангүйгөөр зөөбэрилжэ, конвейерна транспорт нэбтэрүүлжэ, складууд соо оньһото зэбсэгүүдые хэрэглэжэ, гурбан жэл соо 1.509 хүдэлмэришэд хүндэ хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдөө, ажалай бүтээсэ 34 процентээр ехэ болоо.

Шэнэ цехүүдэй, агрегадуудай, автомат лининүүдэй хүсэ үлэмжэ түргэн ашаглаха аргаар ниитын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлжэ болохо. Шэнэ агрегадай проектнэ гуримда бушуухан ороходонь, тэрэнэй гаргашанууд удангүй бусаагдаха байха. Шэнэ агрегадуудые нормативһаа хэды шэнээн түргэнөөр ашаглажа болохо байһаниие Баруун Сибириин заводой металлургнууд бодото дээрэнь харуулаа. Домные ашаглалгада оруулһанай һүүлээр 30 һара болоод, проектнэ хэмдэ оруулха гэһэн нормо бии юм. Харин Баруун Сибириин металлургнууд 6 һара болоод, таба дахин түргэнөөр иимэ хэмдэ оруулаа! Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи хахадта Баруун Сибириин заводто үшөө нэгэ домно ашаглалгада орохо. Тиин тэндэхи металлургнууд шэнэ агрегадые болзорһоонь 2—5 дахин түргэнөөр проектнэ хүсэндэнь оруулха гэбэ. Энэнь табан жэлэй хоёрдохи хахадта 480 мянган тонно шэрэм, 400 мянга шахуу тонно булад, 120 мянган тонно прокат нэмэлтэ болгон үйлэдбэрилхэ арга олгохо. Хэрбэ бүхы заводууд энэ үүсхэлые дэмжээ һаань, манай Эхэ орон ехэ гаргашагүйгөөр хэдэн миллион тонно металл нэмэлтэ болгон абаха байна. Энэнь В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо ажалай хүндэтэ бэлэг болохо.

Шэнэ хүсэб тон түргэнөөр ашаглаха гээшэ гансал металлургнуудта бэшэ, мүн арадай ажахын бусад һалбаринуудта абажа болохо. Горнягуудай хэрэг ямар байна гээшэб? 988 шахта, карьернүүдэй 321-ниинь олохон шахтануудай болзорой үни үнгэрөөшье һаань, проектнэ хэмдээ хүрөөдүй байһаар.

Тиибэ яабашье түсэбтэ болзорһоо урид проектнэ гуримдаа ороһон үсөөн бэшэ предприятинууд нүүрһэнэй промышленность дотор бии. «Интауголь» комбинадай № 15 шахтын коллектив болзорһоо 20 һара урид предприятиингаа проектнэ хүсые ашаглаа. Мүнөө тэндэхи хүдэлмэришэдэй һарын дунда зэргын бүтээсэ проектээр хараалагдаһанһаа 3 тонноор ехэ болоно. Донбассай, Казахстанай, Кузбассай хэдэ хэдэн шахтанууд проектнэ хүсэндөө болзорһоо урид хүрөө. Түрүү коллективүүд элдэб хэмжээ абаһанай ашаар иимэ юумэ түйлана. Проектын болон барилгын шанар һайжаруулха, кадрнуудые саг соонь бэлдэхэ, мүрысөө эмхидхэхэ гэхэ мэтэ хэмжээнүүд абтана.

Ороной химигүүдшье бага бэшэ арга боломжотой. Жэшээлхэдэ, Щекинскэ химиин комбинадта аммиагай шэнэ үйлэдбэри нормын ёһоор 18 һарын орондо 6 һара соо ашаглагдаа. «Мүн эндэ капролактам үйлэдбэрилгэ проектнэ хэмдээ хоёр дахин түргэнөөр хүрөө. Новгородско химическэ комбинадай коллектив метанол үйлэдбэрилгые 15 һарын орондо гурбан һара соо ашаглаа. Теэд иимэ жэшээнүүдэй үсөөн байһаниинь гэмшэлтэй. Түрүүшын хахад жэл соо химиин индустриин предприятинууд дээрэ 267 барилга ашаглагдаха үедөө ороод байгаа. Энэ хугасаа соо 76 үйлэдбэри проектнэ хүсэндөө хүрөө, тэдэнэй гансал 10-ниинь богони болзорто ашаглагдаа.

Сибириин металлургнуудые бодото хэрэгээрээ дэмжэхын тула түрүү коллективүүд юу хэнэб? Нэн түрүүндэ эрдэм ухаанай заабари үндэһэ болгоһон хэмжээ ябуулгануудые зохёоно. Предприятинуудай экономистнууд агрегадуудай түйлаһан бүтээсые проектын хэм хэмжээнтэй сасуулна, хүдэлмэриинь болзорые нормативна болзортой жэшээлэн харана. Энэ шэнжэлгын дүнгүүд хүдэлмэришэдэй суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Тиигэжэ тодорхой олон дурадхалнууд бэлдэгдэнэ, тэдэниие нэбтэрүүлхэ хэмжээнүүд тодорхойлогдоно, социалис уялганууд абтана.

Зүгөөр уялга эохёохо, абаха гээшэ ажал хэрэгэй нэгэ талань лэ болоно. Саашадаа эгээл гол шухалань захалдаг. Дурадхалнуудые бэелүүлхэ хэрэгтэй. Энээнэй амжалтань хүтэлбэрилэгшэдэй, партийна болон профсоюзай организацинуудай эмхидхэлэй ябуулгаһаа дулдыдаха. Уялгануудай дүүргэлтые наринаар шалтаха, мүрысөөнэй дүн үргэнөөр харуулха шухала байна.

Түсэбүүдые, социалис уялгануудые дүүргэлгын амжалтань ажалые эмхидхэлгын хэмжээнһээ нилээд дулдыдаха байна. Түрүүшын хахад жэл соо Москвагай ажалшад 102 цех, 250 участогта ажалые эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхээ. Тэдэнь үйлэдбэриин культурын үльгэр жэшээ болоно. Үйлэдбэреэ мүнөө үеынхеэр эмхидхэлгын гурим һайнаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Зүгөөр ажалаа эрдэм ухаанай заабаряар эмхидхэлгын талаар олон юумэн үшөө хэгдээдүй. Зарим ушарта энэ хүдэлмэри ёһын тэдысэ ябуулагдана. Комплексно түсэбүүдэй орондо жэжэ бутархай, хоорондоо холбоогүй хэмжээ ябуулганууд хараалагдана.

Энэ асуудалда үшөө нэгэ тала бии. НОТ-ой һайн түсэбүүдые зохёожо, заводтоо мэдээсэл-тоололгын центр байгуулжа болохо. Зүгөөр коллектив дотор ажалай, технологическа заршам эбдэгдэдэг һаа, хэрэг һайнаар ябахагүй. Социалис заршам хадаа түйсэдхэлэй түлөө нарин шанга харюусалга, ажалай шанга журам хангаха эрилтэ табина гэжэ В. И. Ленин заадаг һэн. Заабари, захиралтые заршамтай, һайнаар дүүргэхэ гээшэ ажахын амжалта түйлаха шухала нүхэсэл болодог.

Социалис заршамай удха шанарые ажалай коллективүүд дотор зүбөөр ойлгодог жэшээнүүд олон. Жэшээлхэдэ, Москвагай область дотор һүүлэй хоёр жэл соо нэгэшье хүдэлмэришэниинь нэрэеэ гутаагаагүй, дотоодын гурим эбдээгүй мянга шахуу бригада, участок, цехүүд бии. Гэбэшье ажалай заршам эбдэдэг предприятинууд манайда ондоо тээгүүр үшөөл бии ааб даа.

Табан жэлэй дабшаса олон миллион совет хүнүүдэй ажалай хүсэлэл оролдолгоһоо бүридэнэ. Энэ хүсэл оролдолгые бүри һайн болгохо, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ажалай хүсэн түгэлдэр дэбжэлтые арадай ажахын ээлжээтэ зорилго шиидхэлгэдэ зорюулха гээшэ табан жэлэй алхасые улам түргэдхэхэ гэһэн удхатай.

В. ПАРФЕНОВ.

УШАР ШАЛТАГААНИИНЬ ЮУБ?

...ажалай нөөсые зүбөөр ашаглаха гээшэ тон шухала асуудал болоо. Ажал хэнгүй, гэртээ һуудаг ...нүүдые олониитын ашатай ту...тай хүдэлмэридэ хабаадуулдаг ...һон һайн заншал манда бии. ...э хэрэгэй манай Кабанскын ай...тта ямараар табигдаһые хаража ...эхэ хүсэл түрэнэ.

Байгша оной апрелиин 15-най ...дэлаар манай аймаг соохи хү...лмэри хэдэггүй хүнүүдэй тооһоо ...рахада, хүдөө тосхонуудтахи ...тын хүдэлмэридэ хабаададаг...йшүүл илангаяа олон байна. ...риинһоо таби хүрэтэр наһатай ..., гансал гэр тойронхи ажалаа ...эд һуудаг эхэнэрнүүдэй тоо оло...роо. Үбһэ, таряа хуряалгын ха...үүн хаһада колхоз, совхоздонь ...лиин үгы дээрэһээ гү, али үмсынгөө ажалые орхижо шадахагүй дээрэһээ олохон эхэнүүд гэртээ һууха баатай болоно. Аймаг доторхи һургуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй байха байра үсөөн баригдана. Оройдоол 16 тосхондо ясли, үхибүүдэй саадууд нээгдэнхэй. Гансахан Брянскын сельскэ Соведэй мэдэлэй нютагуудтахи 280 эхэнэр хамтын ажалда хабааданагүй. Тиин гэһээ колхоз, совхоздонь хүдэлмэри хэхэ хүнүүд ходо дуталдажа байдаг. Илангаяа мал ажал дээрэ хүдэлхэ хүнүүдээр дуталдадагнай бүгэдэндэ мэдээжэ.

Колхоз, совхозууд хүдөө ажахын продуктнуудые абалгаар хизаарлангүй, промышленностьтай нягта холбоотой байха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тусхай тогтоол бии юм. 1968—1970 онуудай туршада «Оймороой» совхоз нэгэ жэл соо 3,5 центнер крахмал, нэгэ миллион хирпиисэ гаргадаг цехүүдые бариха ёһотой байгаа. Мүн жэлэй турша соо 3,4 мянган кубометр пиломатериал үгэжэ байха аад, юушье хээгүй байһаар.

Карл Марксын нэрэмжэтэ затаһашадай колхозой правлениин үүсхэлээр эртын үгэрсэ ургуулжа, гүрэндэ тушааха гэһэниинь һайшаалтай.

Урдань хүдэлжэ байһан, тусхай мэргэжэлшье абажа гараһан зоной тоо байе согсолон харахада, 124 хүн болоно. 24 оёдолшоной, сабхишанай байһаар байтар, аймагай хүн зоной хэрэглэмжэ хангадаг комбинат мэргэжэлтэдээр дуталданабди гэжэ гомдодог. Гэртээ хэхэ хүдэлмэри үгэжэ байбал, ехэ таарамжатай һэн.

Энэ талаар Кабанскын леспромхозой гаргаһан үүсхэлые дэмжэмээр. Хүрзын, һүхын, хамуурай эшэнүүдые дархалалгада 10 хүн хабаадана.

Нэгэ хүдэлмэридөө удаан тогтодоггүй ушар ходо үзэгдэнэ. Ехэнхидээ залуу үетэн халтад гэхэдээ нэгэ ажалаа орхёод ондоодо ороһон байдаг. Гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, ажалда орогшодые түбхинүүлхэ, зохихо туһаламжа үзүүлхэ хүдэлмэри дутамагаар ябуулагдана. Совхозой механизаторнууд гэр байрагүйдэдэг.

Хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хүниие олоор хабаадуулха гээшэ шухалын шухала зорилго. Тиимэһээ тэдэниие гэр байраар хангаха, хүхюун сэйгэлигээр сагаа үнгэргэхэ арга боломжо хангахаар оролдолго гаргаха ёһотойбди.

Л. КУЗЬМИН,
Кабанскын аймагай ажалай нөөсэ ашаглаха этигэмжэтэ.

ТОЛИЛОГДООГҮЙ БЭШЭГЭЙ МҮРӨӨР

АРХИ ГЭМТЭЙ ГҮ?

Манай редакцида Зэдын аймагһаа хоёр мэдээсэл һаяхан абтаһан байгаа. Тэдэ мэдээсэлнүүд газетэдэ толилогдонгүйгөөр, Зэдын аймагай прокурор нүхэр Шагдуровта хэмжээ абахыень эльгээгдэһэн юм.

Мэдээсэл соо иимэ удхатай хоёр баримта байһан:

Архиин халуунтай болоһон «хоёр залуу хүбүүд Алцак тосхонһоо мотоциклаар Борьёогой совхоз, удаань Инзагата хүрэжэ ерэһэн гэхэ... Харин үглөөгүүр түрүүшын хүнэй газаа гарахада, нэгэ нүхэрынь харгын захада наһа барашоод хэбтэбэ ха...»

Хоёрдохинь гэхэдэ, Петропавловка тосхондо ажаһуудаг Гомбожапов Цырен-Доржи гэдэг хэдэн һараар зайгуултажа ябадаг, архи уудаг байһан. Нэгэтэ тэндэхи магазин тоноходоо саарһан мүнгэнэй баһа байхада, жэжэ зэд мүнгыень хуу хамажа абашаһан байгаа.

Зэдын аймагай прокурор дурсагдагша хоёр мэдээсэлые шалгажа, архиин тулам, наншалдагшад, хулгайшад тухай арадай сүүдэй абаһан шиидхэбэри манай редакцида эльгээгээ.

Байгша оной май һарада Алцак нютагта һуурижаһан Жапов Доржижаб һогтуугаар Царынай сельпогой складые даагша Гомбоевтой суг Инзагата хүрөөд ерэхээр «Иж» мотоциклаар ошоһон гэжэ тодоруулагдаа.

Соохор мэдээндээ аян замай журам эбдэжэ ябаад гүйлгэһэн Жапов Инзагатын гудамжада аварида орожо, сут ябаһан нүхэрөө алаһан байгаа.

Мүнөө арадай сүүдэй шиидхэбэриин ёһоор, Жапов долоон жэлээр түрмэдэ һуухаар эрхэеэ хаһагдаһан байна.

Нүгөөдэ хүйхэр Гомбожапов магазинда орожо, хулгай хэһэнэйнгээ түлөө гурбан жэлээр эрхэеэ хаһагдажа, түрмэдэ ороһон байха юм.

Спорт ЭДИРШҮҮЛЭЙ МҮРЫСӨӨН

Манай республикын түб Улаан-Үдэ хотодо hур харбалгаар эдиршүүлэй дунда РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө хоёр үдэрэй мүрысөөн болоно дүүрэбэ. Спортын иимэ ехэ хэмжээнэй мүрысөөн манай республикада анха түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ.

Дурсагдагша мүрысөөнүүдтэ Яхадай, Буряадай АССР-нүүдэй, мүн Шэтын областиин Агын округой hур харбагшад хабаадалсаа.

Мүрысөө нээлгын еhололой удаа hур харбагшад 50 метрэй зайhаа харбалгаяа эхилнэ. Нэн түрүүлэн манай республикын эдир түлөөлэгшэд, аха дүүнэр Цыгунжаб, Цыренжаб Будаевуудай, Валерий Истаевай болон Яхадай спортсмен Николай Оконешников гэгшэдэй дунда мэргэн харбалгын тэмсэл шангадана. Тэдэнэр тус бүридөө гурба-гурбан годлёор оло дахин харбаhанай hүүлээр абажа боломоор 30-hаа 24—26 очко абаhан байна.

Урда тээнь РСФСР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ шалгаржа тараhан Буряадай hур харбаашадай суглуулагдамал командын гэшүүн байhан Цынгунжаб Будаев 12 янзаар харбахадаа, дүн хамта 230 очкотой болоод, мүрысөөндэ түрүүлжэ эхилээ hэн. 190 очко абаhан Цыренжаб Будаев хоёрдохи, тиихэдэ Яхадай эдир спортсмен Николай Оконешников гурбадахи hуурида гараад байгаа. Тэрэ 178 очко абаба.

Дээрэ дурсагдагша 50 метрэй зайда сагаалса харбалгын удаа Буряадай спортсменүүд 1333 очкотой, яхадайхид 791, тиихэдэ агынхид 458 очкотой болоо hэн.

Харин басагадай дундаhаа Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэ Александра Христофорова 50 метрэй зайда сагаалса харбахадаа 106 очко абажа, эрхим дүн туйлаа. Тиихэдэ манай республикын басагадай түлөөлэгшэ оройдоол 24 очко абажа шадаhан байна.

Удаань А. Христофорова 30 метрэй зайhаа харбахадаа 225 очко абажа, мүн лэ түрүү зэргэдэ гараа.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэрэй дүнгөөр Яхадай түлөөлэгшэд 1585, Буряадай АССР-эй спортсменүүд 1547 очко абаад байба.

Хоёрдохи үдэрынь элиршүүл дээрэ дурсагдагша зайнуудта табигдаhан сагаалсануудые дахинаа харбажа, Цынгунжаб Будаев 50 метртэ—202 очко, 30 метртэ 267 очко абажа шалгараа. Тиихэдэ Цыренжаб Будаев 30 метрэй зайда харбахадаа 274 очко абажа амжаба.

Мүрысөөнүүдэй дүнгөөр хамта дээрээ 975 очко абаhан Цынгунжаб Будаев чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Тиихэдэ Цыренжаб Будаев (Буряадай АССР), Николай Оконешников (Яхадай АССР) тус тустаа 893 очкотой болоhон.

Басагадай дундаhаа Александра Христофорова эгээн мэргэн байба. Мүн лэ Яхадай түлөөлэгшэ Светлана Файнфо хоёрдохи hуурида гараа.

Командануудай дундаhаа энэ мүрысөөндэ Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэд нэгэдэхи hуури эзэлээ. Тэдэнhээ 307 очкогоор гээгдэhэн манай республикын команда хоёрдохи, Агын округой hур харбагшад гурбадахи hууринуудта гараа.

Хубиин түрүү hуури эзэлhэн hур харбагшадта РСФСР-эй 1968 оной чемпионой мүнгэн медальнууд барюулагдаа.

Дурсагдагша мүрысөөнэй дүнгөөр РСФСР-эй суглуулагдамал команда эмхидхэгдэбэ. Тэрэ хадаа августын 27-до Москва хотодо үнгэргэгдэхэ Советскэ Союзай түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүдтэ хабаадалсаха юм.

Н. ИВАНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1). Ц. Будаев харбажа байна. 2). Басагадай харбалга. 3). Сагаалсын нюрууда. 4). Басагадай дунда түрүү hуури эзэлhэн Яхадай АССР-эй түлөөлэгшэ Александра Христофорова.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ПОРП-ын гэшүүдэй тоо

ВАРШАВА. (ТАСС). 1968 оной июниин 30-най байдалаар Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партии 2.029.968 гэшүүнтэй ба гэшүүндэ кандидадтай байгаа.

ПОРП-ын ЦК-гай эмхидхэлэй таhагай мэдээсэлэй ёhоор, ПОРП-ын гэшүүндэ кандидадаар абтагшадай дунда 25 хүрэтэр наhатай 54 мянган хүн бии, кандидадуудай 50 үлүүтэй процентнь хүдэлмэришэд, 13 процентнь—таряашад, 32 шахуу процентнь—алба хаагшад болоно.

Геологуудай уласхоорондын конгресс

ПРАГА. (ТАСС). Уласхоорондын XXIII геологическа конгресс эндэ августын 19-дэ баярай оршон байдалда нээгдээ. Тэрээндэ дэлхэйн 91 оронhоо ерэhэн 3.200 эрдэмтэд хабаадана. Советскэ делегаци конгресстэ хабаададаг делегацинууд сооhоо эгээн лэ ехэнь болоно.

Сириин нютагай засаг захиргаан тухай хуулиин проект

ДАМАСК. (ТАСС). Нютагай засаг захиргаан тухай хуулиин проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ Сириин Арабуудай Республикада хоёр hарын турша соо үргэлжэлөө.

Арадай Соведүүдэй түхэл маягтайгаар городуудта, мүн хүдөө нютагуудта засагай органууд байгуулагдаха гэжэ хуулиин проектээр хараалагданхай. Промышленность, хүдөө ажахы, дотоодын худалдаа наймаан, транспорт, барилга болон харгы заhабарилгые, гэгээрэлэй, хүмүүжүүлгын, культурын, социальна хангалгын, элүүрые хамгаалгын болон ажалаар хангалгын асуудалнуудые хүтэлбэрилгэ Соведүүдтэ даалгагданхай. Соведүүд бүгэдэ ниитын дуугаа нюугаар үгэлгөөр гурбан жэлэй болзоороо hунгагдаха юм. Тэдэнэй состав 60 процентhээ үсөөн бэшэнь хүдэлмэришэд, таряашад, гар урлагшад байха ёhотой.

Энэ хуулиин проектые баталжа бэелүүлгэ Сиридэ демократическа шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ замда үшөө нэгэ алхам лаб боложо үгэхэ байна.

Камбоджын буруушаалга

ПНОМПЕНЬ. (ТАСС). Камбоджын аэродромуудые Вьетнамай Демократическа Республикын авиаци хэрэглэнэ гэhэн хэбэртэйгээр американ ЮПИ агентствын тараhан баталамжануудые эрид шууд буруушааhан мэдүүлгые Камбоджын информациин министерство толилоо. Энэ баталамжа хадаа американ номнолшодой албанай тараhан шэнэ худал хуурмаг үгэ, Камбоджын бэеэ абанги байдалые hуларуулха зорилготой хорото идхалгын кампаниин хубинь болоно.

ГЭМТЭ ЯБАДАЛ БОЛЮУЛХА ТАЛААР ООН-ой КОНСУЛЬТАТИВНА БҮЛЭГТЭ

ЖЕНЕВА. (ТАСС). Гэмтэ ябадал болюулха ба гэм хэгшэдые хэhээхэ зорилготой ООН-ой тусхай консультативна бүлэг Женевэдэ хүдэлмэреэ дүүргэбэ. 52 ороной 150 түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадаа.

ООН-ой гэшүүн оронуудта эльгээгдэхэ hанамжа дурадхалнуудые консультативна бүлэг баталан абаа, гэмтэ ябадал зайсуулха талаар 1970 ондо Киотодо (Япон) болохо уласхоорондын 4-дэхи конгрессэй бэлэдхэлэй үедэ эдэ hанамжа дурадхалнууд хараада абтаха ёhотой.

Илангаяа залуушуулай дунда гэмтэ ябадал хэлгые уридшалан зайсуулха асуудалаар болоhон хөөрэлдөөнүүд ехэ hонирхолтой байгаа.

СССР-тэ гэмтэ ябадал хэлгые уридшалан зайсуулха асуудалай шиидхэгдэhэн тухай Советскэ Союзай, Украинын, Белоруссиин түлөөлэгшэд хөөрөө. Залуушуулай дунда советскэ захиргаанай органуудай болон ниитын организацинуудай хэдэг хүдэлмэридэ, гэмтэ ябадал уридшалан зайсуулха хэрэгтэ олониитын үргэнөөр хабаадалга, нүхэрэй сүүдүүдэй хүдэлмэриин дүй дүршэл, гэм хэгшэдые залан заhаруулха, шэнээр хүмүүжүүлхэ онол аргануудые заседанида хабаадагшад hонирхоhон байна.

Эб найрамдалда, хүн түрэлтэндэ эсэргүүгээр хэгдэhэн хүндэ хүшэр гэмтэ ябуулганууд, тусхайлбал сэрэгэй гэмтэ ябуулганууд, хэршье удаан сагай үнгэрэлгөөр зүбтүүлэгдэжэ шадахагүй гээд консультативна бүлэгэй шиидхэбэри соо лаблагданхай. (Гэм хэгдэhээр «удаан саг» үнгэрөө гэhэн шалтаг бариад, гитлеровскэ гэмтэ этэгээдүүдые хэhээлтэhээнь зайсуулха hэдэлтэнүүд ФРГ-дэ нэгэтэ бэшэ хэгдэдэг байhан).

Советскэ делегациин шууд сэхэ хараа бодол баримталhанай, тэрэчиинь бусад социалис оронуудай түлөөлэгшэдэй дэмжэhэнэй ашаар тус асуудалаар шиидхэбэри абтаа.

ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшын Парижда хэhэн пресс-конференци

ПАРИЖ. (ТАСС). Париждахи тусхай хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадажа байhан ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ Нгуен Тхань Ле августын 19-дэ пресс-конференци үнгэргөө. Тиихэдээ Вьетнамда эсэргүү американ гэмтэ ябуулгануудые мүрдэхэ комиссиин hүүлшын элидхэл соохи мэдээнүүдые тэрэ дурдаа. Холбоото Штадуудай сэрэгэй ябуулгануудые үргэдхэжэ байhан тухай эдэ мэдээнүүд гэршэлжэ үгэнэ.

США Женевскэ хэлсээнүүдые, демилитаризованно зонын гуримые эбдээ гэжэ ДРВ-гэй делегациин түлөөлэгшэ журналистнуудай асуудалнуудта харюусахадаа hануулаа. Вьетнамда эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгаяа США-гай үргэлжэлүүлжэ байгаа сагта вьетнам арад өөрынгөө уялга дүүргэхэ, энэ ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэл хэхэ өөрынгөө эрхые бэелүүлхэ гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ. Энэ хадаа ороной хойто ба урда талын 31 миллион тоото вьетнамайхидай эрхэ ба уялга болоно гээд тэрэ хэлээ.

ЯПОН ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ УРЯА

ТОКИО. ТАСС-ай корреспондент Л. Посырев игэжэ дамжуулна:

Вьетнамда американ империализмын хэжэ байhан ээрхэг түримхэй дайн байлдаае бидэнэр, япон эхэнэрнүүд, буруушаанабди. Япон-американ сэрэгэй холбоое усадхахын түлөө, Японой газар дээрэхи американ баазануудые усадхахын түлөө хүдэлөөе бидэнэр бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэбди гээд Фукусимада болоод, августын 18-да хаагдаhан япон эхэнэрнүүдэй 14-дэхи конгрессэй деклараци соо хэлэгдэнэ. Хүдэлмэридэнь 15 мянган хүнэй хабаадаhан тус конгресс япон эхэнэрнүүдэй байдалые, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ, Японой эхэнэрнүүдэй хүдэлөөнэй ээлжээтэ зорилгонуудые хараалаа.

Ороной ниитын ба политическа ажабайдалда эхэнэрнүүдэй дүүргэдэг үүргые дээшэлүүлхэ, ажаллахые хүсэhэн бүхы эхэнэрнүүдые хүдэлмэреэр хангаха эрилтэ конгрессто хабаадагшад хээ. Мүнөө үедэ Японой ажалша хүн зоной 40 шахуу процентнь эхэнэрнүүд болоно. Нилээд олон эхэнэрнүүдэй ажал хэдэг байгаашье haaнь, тэдэнэр общество дотор тэгшэ бэшэ эрхэтэй байдал эзэлдэг. Эхэнэрнүүд эрэшүүлтэй аб адли ажал хээд, тэдэнhээ хоёр дахин бага салин хүлhэ мүнөө хүрэтэр абадаг зангаараа.

Патриодуудай дайшалхы ябуулганууд

ПАРИЖ. (ТАСС). Американ ба сайгон сэрэгүүдтэ эсэргүү добтолгонуудые Урда Вьетнамай патриодууд хэжэл байhаар. Франс Пресс агентствын Сайгондохи корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор, Сайгонhоо 90 километртэ байдаг Тайнинь городой захын hууринуудта, мүн түбтэ августын 18-да байлдаанууд болоо. Локниндохи США-гай «тусхай» сэрэгүүдэй лагерине Урда Вьетнамай партизанууд августын 19-дэ артиллереэр буудаад, hүүлээрнь добтолоо. Урда Вьетнамай ниислэлhээ 60 тухай километртэ (Меконг мүрэнэй адагта) Диньтыонг провинциин хэдэ хэдэн районд мүн лэ байлдаанууд болоно. Американ командованиин түлөөлэгшын мэдээсэлнүүдэй ёhоор, США-гай сэрэгүүдhээ 200 шахуу хүн алуулhан, шархатаhан байна. Сайгонhоо зүүн-урда, зургаан километрэй газарта байhан хамгаалалгын бүхэлэлтэнүүд, Сайгон—Шолон районhоо баруун тээшээ 40 километртэ байдаг США-гай армиин подразделенинүүд шангаар буудуулаа.

США-гай 9-дэхи ябаган сэрэгэй дивизиин Меконг мүрэн дээрэ (Диньтыонг провинци) буулгаhан десант Урда Вьетнамай партизануудта буудуулаа. Байлдаанай үедэ американ нэгэ вертолёт буудуулан унагаагдаа.

Трансиранска газопроводой барилга

ТЕГЕРАН. (ТАСС). Трансиранска газопроводой хойто талын участогай барилга эхилээ. Тэрээгээр Иранай газ Советскэ Союзда дамжуулагдаха юм. Саве городhоо Астара хүрэтэрхи 495 километр утатай энэ участок совет мэргэжэлтэдэй туhаламжатайгаар баригдаха. Тэрэшэлэн Тегеран оноhон 112 километр утатай hалаа баригдаха байна. Тэрэ hалаагаар Иранай ниислэлэй хэрэглэмжэ газаар хангагдаха юм.

Барилгада советскэ хүсэ ехэтэ техникэ хэрэглэгдэнэ гээд Иранай газетэнүүд онсолон тэмдэглэнэ.

КНДР-тэ эсэргүү сэрэгэй харата ябуулганууды болюулха

ХАНОЙ. (ТАСС). КНДР-эй правительствын үнэн зүб хараа бодолые Нео Лао Хак Сат гэжэ партиин (Лаосой патриотическа фронт) ЦК хүсэдөөр дэмжэнэ. КНДР-тэ эсэргүү сэрэгэй харата ябуулганууд тушаа 1968 оной июлиин 25-да хэгдэhэн мэдүүлгэ соонь энэ хараа бодолынь найруулагдаhан байха юм. Энэ дэмжэлгэ Центральна Комитедэй мэдүүлгэ соо лаблагдаhан байна. Патет Лаогой Каосан агентствын мэдээсэлдэ үндэhэлэн, ВИА агентство тус мэдүүлгые дамжуулhан байгаа.

Хэмфри бомбодолго үргэлжэлүүлхые хүсэнэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ДРВ-дэ американ авиациин бомбодолгые үргэлжэлүүлхэ шухала гэжэ США-гай вице-президент Губерт Хэмфри дахяад хэлээ. Ямаршьеб «буулта али али талаhаа хэхэ» ба «дайшалхы ябуулга хэхэhээ бэеэ бариха» тухай Вашингтоной эрилтэнүүдые ДРВ-гэй дүүргэлгэhээ бомбодолгые болюулга дуудыдаха гээд Хэмфри телевиденеэр хөөрэлдөө хэхэдээ хэлэhэн байна.

Балагерые хорлохо hэдэлгэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Доминиканска Республикын президент Балагерай ами наhые хорлохо hэдэлгэ августын 18-да хэгдээ гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Санто-Домингоhоо мэдээсэнэ.

Харата ябуулганууд үргэлжэлүүлэгдэhээр

КАИР. (ТАСС). Израилиин хоёр истребитель Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын агаарай хилые августын 18-да дабажа, Суэцкэ каналай хойто хүбөөн дээгүүр ниидээ. Тусхай мэдээсэл соо заагдаhанай ёhоор, хилые дабаhан самолёдууд зенитнэ артиллериин буудахада зугадан ошоо.

АММАН. (ТАСС). Израилиин сэрэгүүд августын 18-да Иорданиин газарые хоёр удаа буудаа. Хаан Хуссейнэй хүүргэhээ хойгуурхи газар буунуудаар, пулемёдуудаар, артиллереэр буудуулаа. Тусхай түлөөлэгшын мэдүүлhэнэй ёhоор, Иорданиин сэрэгүүд урдаhаань буудажа харюусаа.

Аюулта газуудые хадагалдаг газар

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Денвер (Колорадо штат) городто дүтэхэнэ үхэлтэ газуудые хадагалдаг газар түхеэрэгдэhэн дээрэhээ энэ городой хүн зондо ходоодол аюул тохёолдожо болохо гэжэ энээниие усадхаха эрилтэ хэhэн американ эрдэмтэд мэдүүлээ.

Тон томо бааг бүхэн соо угаа олон хүниие усадхахада хүрэхөөр хорото бодосууд хадагалагдажа байдаг, гэнтын аюулай болоо haa, газ заатагүй город соогуур тараха гээд эрдэмтэдэй толилhон элидхэл соо тэмдэглэгдэнэ.

ҮҺӨӨ НЭХЭГШЭД СУГЛАА ХЭХЭ ЭРИЛТЭ ХЭНЭ

«Мюнхенскэ хэлсээнэй баталагдаhаар 30 жэлэй ойдо» зорюулагдаhан выставкэ эмхидхэхэ бэлэдхэл городой засагаархидай дэмжэлгэтэйгээр Баруун Германиин Кельн городто хэгдэжэ байнхай. 1938 оной сентябриин hүүл багай уршагта үдэрнүүдтэ баруунай зонхилогшод Мюнхендэхи конференци дээрэ Чехословакиин зарим хубиие—Судетскэ областиие фашис Германида «үгэhэн» юм. Оронойнь гитлеровскэ Германиин захиргаанда, ээрхэг түримхэйшүүлэй ээрхэлгэдэ үгтэхэеэ байгаашье haa, чехословагууд заседаниин зал соошье оруулагдаагүй бэлэй. «Мюнхен» гэhэн үгэ тэрэ гэhэнhээ хойшо урбалта хэhэн бузгай муухай үгэсэлгын нэрэ болоhон юм. Гэбэшье «Судетскэ немецүүдэй нютагаархидай эмхи». «Витико-Бунд» гэhэн нүлөө ехэтэй томо организацинууд мүнөө хүрэтэр Баруун Германида бии зангаараа. «Нүлөө ехэтэй уласхоорондын хэлсээн болоғшо Мюнхенскэ хэлсээнэй ёhоор, Германида үгтэhэн судедүүд дахяад немецкэ болохо ёhотой» гэжэ тэдэнэр элитээр номнол хэдэг.

ФРГ-гэй нүлөө ехэтэй этэгээдүүдэй, засагаархидай урмашуулдаггүй байгаа haaнь, үhөө нэхэхые эрмэлзэгшэд иимэ убайгүйгөөр ябуулга хэжэ шадахагүй байгаа. Боннско правительство өөрөөшье Мюнхенскэ хэлсээнhээ хүсэдөөр холодохые эрмэлзэдэггүй, үндэhэ баримтагүй гэжэ мэдэрхэhээ арсадаг байна бшуу. Бонн дэлхэйн хоёрдохи дайнhаа уламжалан тогтоогдоhон хилэнүүдые мэдэрдэггүй, социалис оронуудай газарай зарим хубиие булимтарха эрилтэнүүдые хэдэг. Зонхилхы этэгээдүүдэй дэмжэлгэ абадаг дээрэhээ үhөө нэхэхые эрмэлзэгшэд бүри ехээр галзууран ороно. Үhөө нэхэгшэлэй «нютагаархидай организацинуудай»—«Судетскэ немецүүдэй», «Помераниин немецүүдэй», «Силезиин немецүүдэй» гурбан томо организациин суглаанай энэ зун болоходо, тэрээндэ хахад миллион үлүүтэй хүн хабаадаhан байгаа. «Дойче уншау» гэжэ газетын тэмдэглэhэнэй ёhоор, энэ хадаа урда жэлнүүдэйхидэ орходоо hураггүй ехэ хуралдаан болоhон байна.

Урдын томо нацист байhан, мүнөө боннско парламентын депутат Бехерэй hүүлэй үедэ толгойлдог «Судетскэ немецүүдэй нютагаархидай эмхи» Чехословакиин хилэдэ тон дүтэхэнэ: Дрейзессель гэжэ хада дээрэ, Гайдлинген-на-Штайгта, Кельгеймдэ үhөө нэхэгшэдэй хэдэ хэдэн суглаануудые үнгэргөө. Чехословакиин хилэдэ бүри ойрохоно байhан Ширндингдэ үhөө нэхэгшэдэй суглаан августын эсэс багта үнгэргэгдэхөөр зарлагданхай. Эдэ суглаануудай харата зорилгоор зарлагдадаг байhанhаа уламжалан, ФРГ-гэйшье олониитын зарим хубинь сошордожо ороо. Сагааруулхые оролдоходоо, 25 мянган судетскэ немецүүд Ширндингдэ «Грушын воскресени» гэжэ заншалта hайндэр үнгэргэхэ. тиихэдээ «Эхэ оронтой байха эрхэеэ» харуулха хүсэлэнтэй гээд Бехер мэдүүлээ.

Грушын ургасын юрын hайндэр үнгэргэхые Бехер, тэрэнэй ханинар хүсэнэ гэжэ хэншье этигэжэ шадахагүй байна... Үнэндөө Чехословакиин газар дээрэхи судедүүдые таhалан абаха. Мюнхенскэ хэлсээндэ «үнэн сэхэ байлгые» үлөөхэ тухай үhөө нэхэгшэдэй суглаанууд дээрэ убайгүй эрилтэнүүд хэгдэхэ байна бшуу. Эдэ суглаануудай эрилтэнүүдые дэмжэхэлээ, Баруун Германиин «Дойче национальцайтунг унд зольдатен-цайтунг» гэжэ газетэ «Прага тааруугүй ябадалые болюулха», «судедүүдые «бусааха» ёhотой гэhэн эрилтэ хэнэ...

«Помераниин немецүүдэй нютагаархидай эмхиин» үhөө нэхэхые эрмэлзэгшэдэй суглаан Любекэдэ hаяхан болоо. «Одер-Нейсе дээгүүр гараhан хилые хэзээдэшье мэдэрхэгүйень» тэдэнэй ударидагша Эггерт боннско правительствые, парламентые уряалаа. Тэрэ хадаа Баруун Берлиниие ГДР-тэ, бусад социалис оронуудта эсэргүү тэмсэл хэхэ гол бааза болгохо эрилтэ хээ. «Штеттин (Польшын Шецин-Ар гэжэ городые Эггерт нэрлэнэ) дахяад немецкэ болохо ёhотой!» гээд сэхэ заналта хэн мэдүүлээ. «Зольдатен-цайтунг» гэжэ дурсагдаhан хуудаhан үhөө нэхэхые эрмэлзэгшэдэй — шэнэ түхэлэй нацистнуудай орган болодог юм. Польшын баруун талын газарнуудые «бусааха» яахадаа шухалаб гэхэдэ, энэ газарые полягууд «немецүүдгүйгөөр ашаглажа шадахагүй» гээд газетэ тайлбарилhан байха юм.

Иимэ мэдүүлгэнүүд гитлеровскэ расизмын утаа унаяраар холоhоо анхилна. Гайхалтайшье бэшэ. Юуб гэхэдэ, үhөө нэхэхые эрмэлзэдэг организацинуудта урдын нацистнууд гол hуури эзэлдэг байна. Энэ... Баруун Германиин профсоюзна... бологшо «Геверкшафтлихе Умшау»... жэ газетэдэ hаяхан толилогдоhон... дото материалнууд гэршэлжэ... Жэшээлхэдэ, «Витико-Бундын»... рүүлэгшэ Гейнц Ланге Суде... гитлеровскэ залуушуулай хүт... рилэгшэ, СС-эй оберштурмф... нэрэ зэргэтэй мүн байгаа. «Ви... Бундын» нүгөөдэ хүтэлбэрилэгш... Франц Кармазин—нацис фюрер... лейнэй орлогшо урдань байhан... Гэмтэ ябуулга хэhэнэйнгээ... Кармазин ЧССР-эй органуудаар... залан алуулхаар заочноор шии... дэhэн юм. Судетскэ немецүүдэй... тагаархидай эмхиин правлениин... рүүлэгшын орлогшо Вальтер Бе... Генлейнэй өөрынь референт бай...

Фон Тадденэй толгойлдог НДП... тигай үhөө нэхэхые эрмэлзэдэг... низацинуудай ударидагшад... нягта холбоотой. Тэдэнэр энэ... маягай нацис парти байгуулга... оролдосотойгоор хабаадалсаа. ...лэй гэршэлhэнэй ёhоор. НДП... программын гадаадын полити... шухалын шухала пунктнуудые... хойлгодо ехээр туhалаа. Онд... хэлэхэдэ, хүршэ оронуудтаа... хаhан үhөө нэхэлгын эрилтэнүү... дэмжээ гэжэ гэршэлнэ.

«Зүүн хүршэнэртөө амгалан... ханданабди» гэhэн хэбэртэй «...шэнэ политика» тухай боннско... вительствын түлөөлэгшэд ходо... лэдэг заншалтай болонхой. ...эдэ үгэнүүд үhөө нэхэгшэдэй... hанаашалгануудые ёhотойгоор... машуулха политикые далдалжа... дахагүй байна. Жэшээлхэдэ, ...геймдэ болоhон суглаан дээрэ... риин премьер-министр А. Го... үгэ хэлэхэдээ, «алдагдаhан... уhаяа тэхэрюулэн бусаахын т... тэмсэлдэ амжалта түйлахыень... нэхэгшэдтэ хүсөө. «hайниие... гые», амаршалгануудые үhөө... шэдэй элдэб хуралдаануудай... дагшадта нютагаа урилhан хүн... хэрэгүүдые эрхилхэ боннско ми... Зингер нэгэтэ бэшэ хүргэдэг... гаа... ФРГ-дэхи үhөө нэхэлгы... сэтэ хүдэлөөн зонхилхы этэг... дэй урмашуулаагүй haa, дэмж... haa, үни хада байжа шадахал... лихо hэн.

А. РАЧКО...

(ТАСС)

АЮУЛТАЙ ОЛЗО

Юрын лэ ажалай нэгэ үдэр Киевэй Ленинэй орденто «Большевик» заводой булад хайлуулагшад түмэрэй хаядаhа халуун пеэшэн руу хэжэ байбад. Эгээл hүүлшынгээ хэhэг буулгахынь тэндэ булад хайлуулагшын туhалагша Н. Коржын: «Байгты!, хүлеэгты!...» гэhэн сошордомо хашхараан дуулдажа, юунэйшье болоhые мэдээгүй нүхэдынь гайхалдажа зогсобод. Энэ үедэнь туhалагша Н. Корж жэбэрhэн түмэрэй дундаhаа ехэ буугай hомо аалихан абажа гаргаа бэлэй. Зүгөөр саг соонь хаража абаагүй haaнь, усалта аюул тохёолдожошье магадгүй hэн.

Булад хайлуулагшад үнөөхи аюултай олзоёо халуун пеэшэнhээ саашань абаашажа, сапёрнуудай ерэхэдэ, харуулжа үгэhэн байна.

Хайшан гээд ообёороо гээшэбши,—гэжэ нүхэдэйнгөө hонирхоходо:

— Хоёрдохи мэргэжэлни т... hалаа. Армида сапёроор алба... hэмби — гээд, Николай Ко... хүлhээ аршаа, хүхюунээр х... рэнэ.

Ажалдаа анхаралтайгаар ха... ладаг, эрэлхэг зоригтой байhа... лаа тус заводой директорэй... хиралтаар булад хайлуулагшы... туhалагша Н. Корж баяр ба... халанда хүртэжэ, мүнгэн ш... абаhан байна.

(«Труд» газетэhээ абтаба).

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой колхознигуудай республикын бүхы таряашадта хандаhан нэмэл бэшэг. «Республикын ажалай алхам» гэhэн гаршаг доро информацинууд. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда: барилгын хүдэлмэриин шанар hайжаруулха асуудалаар корреспондентын интервью. «Хүдөө нютагуудта барилга үргэн дэлисэтэйгээр ябуулха» гэhэн А. Возжаевай статья. Нютаг нютагай hонин.

Гурбадахи хуудаhанда: «Залуу үетэнэй ажал хүдэлмэри» гэhэн К. Баторовай статья. Хилын саанаhаа абтаhан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: спортын hонин. Нютаг нютагай hонин. АПН-эй материал. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

12 часhаа 14 час болотор Москваhаа дамжуулга. 18 часhаа үхибүүдтэ зорюулагдаhан кинофильм. 18 час 40 минутаhаа «Хилын саанахи байдал тухай совет хүн хөөрэнэ» гэhэн дамжуулга. 19 часhаа «Холо, ойрын hонин». 19 час 20 минутаhаа «Шинии город» гэhэн дамжуулга.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина. 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретаря—66-76, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64-36, 63-86, пропаганды и агитации—56-23. промышленности и строительства—61-35, советского строительства и быта—69-58, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81. информации—34-05, общественная приёмная—56-62, машинное бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор Улан-Удэ типография Управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-01827. Зак. № 819.